

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe o lună . 2 "

Nrul de Duminecă

Pe un an . 4 Cor.
Pentru România și
America . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscrisurile nu se ina-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Adunările noastre populare.

De Ioan Russu Șirianu.

De patruzeci de ani, de când partidele ungurești au cea mai desăvârșită stăpânire asupra țării, am avut multe de îndurat. Niciodată nu am fost însă în primejdie mai mare ca acum. Dar spre mângâiere să ne fie faptul, că nici bărbăția noastră nu s'a dovedit niciodată mai strălucit ca acum, de când adunările populare se țin șir.

Înălțătoare au fost și adunările din toamna și iarna anului 1905, când cei opt deputați români au străbătut cu glasul lor aproape prin toate părțile locuite de români. Ceeace se petrece însă acum, când se țin zeci de adunări într'o singură zi, în același comitat, arată că întreg neamul românesc a înțeles greutățile vremurilor ce străbatem și în fața primejdiei ce se apropie fiecare român ține să-și facă datoria: să-și ridice cuvântul împotriva ministrului Andrassy, care prin proiectul său de lege țintește să ne desființeze ca neam, să ne despoaie și de puținele drepturi ce am avut până acum. În aceeași vreme românii aduc spre cunoștință și M. Sale îngrijorarea ce i-a cuprins și dacă au înțeles în trecut să facă din piepturile lor zid de apărare a tronului, îndrăznesc să țeară ca purtătorul coroanei să fie și el scut poporului primejduit de pornirile dușmănoase a partidelor șoviniste. În schimbul jertfelor multe nu cer decât — dreptate!

Ni-se va da dreptatea aceasta, drept de

vot pentru fiecare dintre noi, după cum a făgăduit M. Sa în primăvara anului 1906, vom ști peste câteva zile.

Aci avem să ne ocupăm de învățămintele ce putem trage din aceste adunări populare. Simțim, mai presus de toate, o mare bucurie, în fața însuflețirii de care este cuprins neamul întreg când vorba e să asculte chemarea și sfatul fruntașilor. Pretutindeni adică poporul a luat și ia parte la adunări cu plăcere și așa zicând țărănimea este care apasă asupra cărturarilor și-i indeamnă la luptă inversunată.

E de osebită însemnată, în privința aceasta, ceea ce s'a petrecut la Hălmagiu, Dumieca trecută. După ce poporul ascultase cu adevărată evlavie înțeleptele și cumpenitele cuvinte ale deputatului cercului, dr. N. Oncu, luase cuvântul inimosul deputat V. Goldis. N'a căutat nici el să inflăcăreze și să îndemne la revoluție, ci dimpotrivă a spus-o lămurit, că noi nu cu puterea, ci cu dreptatea, pe calea legii dorim să luptăm... O întrerupere din sânul mulțimii ne-a dat să vedem însă care este simțământul obștesc (ceea ce de altfel au scris și foile ungurești). Unul și după el toți a strigat: »Banoi vrem și revoluție, dacă ziceți D-voastră!...«

Asta arată încrederea mare pe care o au fruntașii români între popor, după cum arată și hotărârea poporului de a-și cucerii pe orice cale drepturile ce i-se cuvin. Și se bucură de încrederea aceasta tocmai pentru că întotdeauna au muncit pentru binele popo-

rului și nu i-au dat decât povețe bune, nu l-a dus decât pe căile legii.

Pe căile legii rămânând — și asta o vrem toți — bine înțeles că adunările de acum vor contribui ca legătura dintre fruntași și popor să fie încă și mai strânsă, ceea ce are să ne întărească, așa că orice ar da peste noi, niciodată nu o să ne rătăcim, cu atât mai puțin să ne pierdem.

Iată de ce îndemnăm pe toți, ca pretutindeni să se țină adunări populare, mai ales după ce se va redeschide dieta, când deputații noștri vor fi înțat în foc, dând piept bărbătește cu partidele ungurești cari vor să ne arunce în sclăvie rușinoasă.

Nu avem nădejde ca protestările noastre să împiedice întruparea planurilor ministrului Andrassy nici pe Majestatea Sa nu o să-l înduplece a-și schimba hotărârea, dacă e fapt că și-a dat învoirea pentru planurile lui Andrassy.

Știm însă un lucru: am trăit noi și sub legi mai grele, fără să perim. Le vom răbda și pe ale lui Andrassy. Tot așa, credem că M. Sa numai strămtorat se va fi învoit ca partidele dela cârmă să ne ferece obezi. Nu-i scris însă nicăiri că împrejurările n-o să se schimbe, ci dimpotrivă istoria ne învață că popoarele cari au stărui pentru drepturile lor naționale și n'au desarmat niciodată, în cele din urmă au ajuns la liman.

Nu vom desarma deci niciodată, ci țari în credință și conștii de drepturile noastre,

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Monumentele din România.

Când am vizitat întâia oară Forul roman și minele de pe muntele Palatin din Roma, m'au surprins multele schele pe cari lucrau stăruiitor zidarii. Am căutat să-mi dau seamă de ceea ce făc și am aflat că ei nu zidesc dar caută să împiedice demolarea zidurilor ce au rămas dela strămoși. De când s'a instituit adevărat în Roma comisia monumetelor, bani mulți au cheltuit nu numai pentru desgroparea vechilor clădiri, ci și pentru păstrarea în tocmai a monumentelor aflate la suprafață. Arhitecții învățați stau ziua întreagă și controlează cum zidarii îndemânatici strâng și pun la loc pietrele, pe cari întâmplările vremilor le-au dat jos. Într'adevăr, ce s'ar alege din multele, interesante și instructivele ruini dacă mâna omenească nu ar opri asprimea vremei? Cu ce s'ar mai alege generațiile vii care dacă nu le ar mai rămâne nici o mărturie din vremile vechi?

Aceiași îngrijire pentru monumentele vechi o găsim la toate popoarele. Pe valea Rinului e îngrijită cu o adevărată religiozitate până și cea mai neînsemnată ruină a te miri ce fortăreață, care odinioară va fi adăpostit vr'un cavaler bandit. Și imi închipui, că nici n'ar avea valea Rinului farmecul ei de azi, dacă s'ar lăsa ca vremea să nimicească mărețele ruine, mărturiile ale unui trecut glorios.

De model sunt în privința asta elvețienii. La Fribourg de pildă, se merge cu grija până acolo și pentru a menține o casă, care a rămas de

pe vremea fondării orașului, primăria a interzis (subt pedeapsă de amendă de 10 și 5 lei) ca o frăsură ori vreun biciclist să treacă în fugă pe dinaintea ei, ca nu cum-va tremurătura cauzată să-i slăbească zidurile.

S'a și făcut în felul ăsta în popor un adevărat cult pentru lucrurile istorice așa în cât nu de mult, tot la Fribourg, orașul întreg așa zicând s'a revoltat în contra primăriei, care pentru a face drum unui tramvai electric, voia să taie un teiu, care le reamintește un eveniment istoric.

Noi Românii în privința asta nu prea ne putem lăuda. Îngrijirea monumentelor noastre istorice nu ne-a fost niciodată virtute. Așa se explică împrejurarea, că multe dintre mărețele noastre monumente istorice s'au deteziorat și s'au nimicit pentru totdeauna. Din vechea Sarmisegetuză țărani și-au făcut case și grajduri, din cetatea lui Negru-Vodă s'a cărat piatră pentru șosele și așa mai departe.

Noroc că în timpul din urmă avem și noi cel puțin la București o comisie a monumentelor, care după cum vedem din *Buletinul* său (publicațiune trimestrială) lucrează cu zel și pricepere parte pentru restaurarea monumentelor istorice, parte pentru păstrarea în bunăstare a lor.

Am primit la redacție numărul 1 și 2 al acestui buletin; constatăm cu plăcere că atât în ce privește cuprinsul, cât și în privința execuțiunii tipografice, lucrarea aceasta continuându-se astfel, va rămâne ea însăși un adevărat monument pentru istoria neamului românesc.

Se înțelege, buletinul începe cu studii asupra mănăstirilor românești, căci în țara românească cei mai mari voievozi s'au ilustrat prin a ridica

biserici și mănăstiri și a le înzeștră cu odoare și cărți, toate mănturii despre starea de cultură a acelor vremuri. Tot pe la mănăstiri s'au păstrat și multele hrisoave din cari s'a putut culege date importante privitoare la istoria neamului nostru.

Iată de ce încă înainte de a se înființa comisia monumentelor, înainte cu trezeci ani, conducătorii țării au fost preocupați de păstrarea intactă a mănăstirilor și »O raită pe la mănăstiri« de Ioan Slavici s'a scris ca raport despre mănăstiri și se poate considera ca început a lucrărilor ce acum au ajuns să se săvârșească după un plan bine stabilit.

În primul număr al buletinului, dl I. Lăpădatu, zelosul secretar al comisiunii, ne dă note istorice despre mănăstirea Comana. »Notele« acestea sunt un conștiințios studiu istoric care denotă că autorul știe nu numai carte, dar a și înțeles ce trebuie să ne dea pentru a înfățișa întreagă viața dela menționata mănăstire.

Ilustrațiunile numeroase sunt admirabil executate, iar studiul privitor la arhitectura mănăstirii, scris de dl arhitect N. Ghica-Budești, e o mărturie despre priceperea d-sale și o garanție că având comisia în sânul său astfel de oameni specialiști, lucrările ce se vor săvârși vor fi încoronate de succes.

Tot în acest număr e un raport general cu privire la lucrările din 1907. Raportul este adresat ministrului de culte și după o scurtă relațiune privitoare la istoricul înființării comisiei mănăstirilor, se consacră cuvinte calde amintirii lui Hașdeu, dându-i-s'e și portretul, foarte reușit. Se arată apoi cum s'a lucrat, ce s'a făcut și câte mai sunt de îndeplinit, dându-se și mai multe ilustrațiuni.

prin noi înșine vom căuta să ne ușurăm soarta.

Iar credința în izbânda cauzei noastre ne este cu atât mai mare, cu cât nu suntem singuri în luptă, ci avem tovarăși pe celelalte naționalități și chiar o parte dintre unguri, cari cer și ei sufrag universal, și recunosc că numai dându-se tuturor fiilor patriei drepturi d'opotrivă, se poate salășlui în țară pacea și bunăstarea.

Mai avem apoi alături de noi pe frații din România, cari măhniiți de suferințele ce îndurăm și văzând primejdia ce ne amenință, se frământă și ei dela un capăt la altul al țării și protestează împotriva stăpânirii dela Budapesta, făcând ca Europa întreagă să aibă așteptată privirea spre noi și luptele noastre bărbătești... Pare că revin vremurile memorandiste, când tot ce avea România luminat, începând cu Academia Română și urmând cu universitățile, și-a ridicat cuvântul înspre apărarea noastră... Chiar Duminecă e vorba să se țină în București, sufletul României, o mare adunare, în care frații noștri să ne trimită cuvântul lor de încurajare în lupta sfântă ce o purtăm și în care, jurăm, nu vom slăbi o singură clipă!

Delegațiunile. Delegațiunea austriacă în ședința plenară de ieri a continuat discuția bugetului extern. A prezidat dl Madeyski, fiind prezenți dintre șefii ministerilor comune, baronul de Aehrenthal, Burian, Schönaich și contele Montecucoli.

Intâiul orator, Seliger, a declarat că pe social-democrați nu-l însuflețește anexiunea. Nu văd nici un avantaj pentru austriaci, pe când desavantajele se afirmă din ce în ce mai mult. Se vor spori enorm cheltuielile armatei, deoarece monarhia a ajuns în relațiuni dușmănoase nu numai cu Turca, ci și cu alte puteri. Comerțul va suferi de asemenea mult. Mil de muncitori austriaci și-au pierdut pâinea în urma mișcării de boicotare.

Delegatul Kramar se ocupă de partea juridică a chestiunii. Bazele tratatului dela Berlin s'au schimbat, ceea ce a dat guvernului prilej să facă anexiunea. În momentele critice actuale nu ține de consult să jignească atitudinea puterilor streine dar nu poate reface, că dintre toate numai o sin-

gură putere, Franța, nutrește sentimente de simpatie față de monarhie. Vreme cât a durat ocupațiunea guvernul a răspândit mereu spiritul german. Dinastia e germană și a profesat întotdeauna o politică catolică. În Balcani însă numai o politică desinteresată va duce la scop. Fantoma panslavă se apropie cu pași gigantici. Puterea Rusiei crește. Trecând la chestiunile croate, cere sanarea de urgență a leziunilor suferite de constituția Croației. Își sfârșește discursul declarând că anexarea Bosniei și Herțegovinei nu s'a făcut de dragul ungarilor și nici pentru a fi aservite Ungariei.

A mai vorbit apoi delegatul Sustercici.

Fides Austriaca.

Subt titlul de mai sus un bun amic ne scrie:

Noi stăruim în părerea, că M. Sa Impăratul și Regele Apostolic voiește în adevăr, ca toți supușii Săi să aibă drepturi egale, iar aceasta pentru că știe, că popoarele toate o doresc aceasta și o cer și interesele monarhiei.

Tot atât de mult stăruim în părerea, că austriacii și-au făcut reforma electorală, ca să se bucure de ea, iar nu ca să-i sperie pe maghiarii, cari nu se sperie atât de ușor, ci umblă să sperie lumea.

Nu e vorba de perfidie, nu de rea credință, ci de puțință, și dacă ar fi, ca lucrurile să nu iasă cum trebuie și ca socoteala din târg să nu se potrivească cu cea de acasă, vom ști și noi, și toată lumea, că austriacii nu sunt oameni, pe care te poți răzima, iar aceasta nu pentru că sunt perfizi, ci pentru că sunt niște neputincioși, care făgăduiesc și ce nu sunt destoinici a face.

Așa stau în adevăr lucrurile.

Au tot sucit-o și-au învârtit-o, au cârpit-o și-au dres-o austriacii de nu mai știu nici ei ce sunt și ce nu sunt, ce pot și ce nu pot, își iau din când în când avânt, încât ai crede, că s'o iasă, în sfârșit, ceva, iar când ar fi să fie, te pomenesti cu câte un »Bitte um Entschuldigung!«

E de toată frumusețea plecarea ministrilor de externe, care au urmat după comitele

Iuliu Andrássy, tot oameni, care s'au bucurat de cele mai depline simpatii ale austriacilor, dar tocmai de aceea au trebuit să-și caute de drum când lumea le eră mai dragă.

O să-l vedem acum pe baronul Aehrenthal, care caută simpatii la Budapesta, dacă o scoate ori nu mai bine la capăt.

Un lucru e neîndoios: acum se hotărăște, dacă mai poate ori nu să pună cineva te-meu pe Austria, care multe bune va fi voină, dar pentru multe rele dă în strimțările ei mână de ajutor.

Simpatiile sunt lucru bun și plăcut atât pentru celce le are, cât și pentru celce se bucură de ele, dar se pierd și ele când nu iese nimic pe urma lor, și rău ar fi, dacă lumea s'ar alege și acum tot numai cu un »Bitte um Entschuldigung!«

Un român valoros.

— Corespondență particulară a «Tribunei». —

Seraievo, 26 Oct.

Domnule Director! Deși evenimentele ce se petrec aici m'ar îndemna să mă ocup cu afaceri politice, totuși să-mi dai voie să scriu de data asta despre o persoană, pe care de altfel o cunosc și de sigur o apreciază toți cetățarii d-voastră. E vorba de dl Teodor Filipescu, membru de frunte al coloniei noastre române și funcționar la guvernul din Seraievo. Deși D-Sa ocupă o funcție potrivită studiilor nalte ce a făcut la politehnica din Viena, între români e menit să se distingă ca un cunoscător rar în felul său al chestiunilor din Balcani. Deja și până acum a dat o dovadă strălucită a cunoștințelor sale privitoare la România din Balcani, lucrare editată de Academia Română și apreciată de toți călii (și să cunoască relațiunile din această peninsulă).

Dl Filipescu nu se mărginește însă a cunoaște lucrurile numai din cărți, ci dupăcum se știe a făcut numeroase călătorii pentru ca să-și dea seama despre toate. Țin să vă aduc la cunoștință că și astă-vară a întreprins o călătorie pentru studierea românilor risipiți în Balcani. Din nefericire o boală contractată în drumul obositor și anevoios l-a silit să scurteze petrecerea sa prin Serbia și Bosna. Și de altfel, ca funcționar, nu poate lipsi multă vreme dela postul său. Ceea ce e o mare pagubă pentru noi românii cari am

La Cronică dl Lăpădat înșiră nolle monumente istorice (declarate în timpul din urmă) precum publică și un document prețios dela Vasile Vodă, care oprea să se la piatră din ruinele curții domnești a lui Stefan cel mare (eră vorba să se clădească o mănăstire).

În al doilea număr se tratează despre mănăstirea Hurezi, biserica Stelea din Târgoviște, mănăstirea Chlincea și alte chestii, dându-se mulțime de ilustrațiuni admirabil executate.

Publicațiunile acestea n'ar trebui să lipsească din nici o bibliotecă dela noi. Numărul costă lei 2:50. R. Ș.

Edmondo De Amicis.

I N I M A.

Iubirea de patrie.

Marți, 24 Ianuarie.

Fiind că povestirea *Toboșarului* te-a mișcat atât de mult, ai fi putut, azi dimineață, să faci mai bine compoziție pentru examen: *Pentru ce iubesc Italia.*

Pentru ce iubesc Italia? Dar nu și-au venit în gând o mie de răspunsuri?

Iubesc Italia pentru că mama mea este italiană; pentru că sângele ce-mi bate în vine este italian;

pentru că este italian pământul în care sunt în mormântați m'rii, pe cari mama îi plânge, iar tata îi venerază; pentru că orașul în care m'am născut, limba ce vorbesc, cărțile ce învăț, pentru că fratele meu, sora mea, colegii miei, și tot poporul în mijlocul cărula trăiesc, și frumoasa natură ce mă înconjoară, și tot ce văd, ce-mi le drag, ce învăț, ce admir, este italian.

Oh, tu nu poți încă să simți toată aceasta dragoste. O vei simți când vei fi om, când te vei întoarce după o călătorie lungă și într'o dimineață, după corveta vaporului, vei vedea în zare munții albaștrii ai țării tale; atunci o vei simți în valul de emoțiune care-ți va umple ochii de lacrimi și-ți va smulge un strigăt din inimă.

O vei simți în vre-un mare oraș depărtat, când impulsul sufletului tău, te va împinge să pătrunzi prin mulțimea de lume necunoscută spre un lucrător necunoscut, pe care l-ai auzit, trecând pe lângă el, că vorbește limba ta. O vei simți indignarea dureroasă și superbă, care îți va înroși fruntea, când vei auzi pe vr'un strein că-ți insultă țara. O vei simți mai vie și mai înălțătoare în ziua în care vre-un popor inamic va arunca o tempestă de foc peste patria ta și vei vedea arme scârpărând peste tot, tinării mergând la războiu, părinții sărutându-și fii, zicându-le: Curaj! și mame sărutându-și copiii strigându-le: Invingeți! O vei

simți ca o bucurie divină dacă ai avea norocul să vezi întorcându-se în orașul tău regimentele rărite, soldații obosiți, zdrențuiți, teribili, cu splendoarea biruinței în ochi, cu drapelul ciuruit de gloanțe, urmați de un lung șir de tinări, cari înalță mândrii capetele lor legate, mâinile tăiate, în mijlocul unei mulțimi nebună de bucurie, care îi va acoperi de flori, de binecuvântări, de săruturi.

Atunci, atunci vei înțelege iubirea de patrie, atunci vei înțelege ce este patria, Enrico!

Patria este un lucru așa de mare și așa de sfânt că dacă vre-odată te-ai vedea întorcându-te sănătos dintr'o bătălie pentru patrie și ai ști că ți-ai scăpat viața pentru că te-ai ascuns de moarte, eu, tatăl tău, care te întâmpin cu un strigăt de bucurie când te întorci dela școală, eu te-ai întâmpina cu un suspin de desperare și nu te-ai mai putea iubi niciodată, niciodată, și ai muri cu acel pumnal în inimă. Tatăl tău.

Invidie.

Mercuri, 25 Ianuarie.

Cel mai bine, care a făcut compoziția despre patrie, a fost tot Derossi. Și Votini care eră sigur că va lua prima medalie! Mi-ar plăcea Votini, cu toate că este mândru și se scutură mereu, dar de când stă lângă mine în bancă și-l văd

RÉTAY și BENEDEK,

atelier artistic pentru obiecte bisericesti

BUDAPEST, IV. Váci-utca 39.

Mare magazin de tot felul de haine bisericesti, prapori, potire, feșnice de altar, lustru, cruci și tot felul de obiecte pentru montarea bisericelor. — Catalog de prețuri și modele trimitem cu plăcere.

În atelierul nostru de sculptură se fac iconostase complete, altare, tabernacule, amvoane, icoane portative. — Pictare de iconostase și icoane științe, pictare de biserică. — Planuri, catalog de prețuri trimitem cu plăcere. Pe omul nostru expert îl trimitem fără taxă la fața locului, pentru primirea lucrului.

avea un interes deosebit ca un astfel de bărbat să dispună de timp și mijloace întru a-și consacra vremea și cunoștințele exclusiv studierii relațiilor dintre popoarele balcanice, îndeosebi să studieze și să scrie despre frații noștri.

Vor fi și sunt chiar câțiva cari s'au îndelețnit cu studierea situației românilor din Balcani. Îndrăsnesc să afirm însă, fără a supăra pe cineva și fără a mă teme de desmințiri, că nici unul dintre ei nu are cunoștințe și o pregătire mai conștientă pentru alcătuirea unui studiu care să exhauzeze mai complect chestia balcanică, atât din punct de vedere istoric, cât și din punct de vedere etnografic și economic.

Scriu acestea anume ca prin prețul d-voastră organ să atrag atențiunea celor competenți asupra dlui Filipescu care de modest ce este nu caută a se impune nicăiri dar care, dacă ar fi angajat, de sigur că ar ști și putea lucra cu mare folos pentru neamul nostru. E păcat de D-zeu ca o asemenea forță să se consume într'un birou, ca orice funcționar.

D-sa, azi ar trebui angajat definitiv la o muncă potrivită destinițiilor sale, cari să l-se încredințeze pe un timp oarecare misiune pe cari între români multă vreme încă puțin le ar putea îndeplini cum e capabil dl Filipescu.

Din România.

Accidentul dela Castelul Peleş. Cu ocazia accidentului întâmplat zilele trecute la Castelul Peleş din Sinaia, d-lui general dr. Theodori, lt-colonel Dr. Catopol, directorul direcției a VI-a sanitară, din ministerul de război, în numele corpului medico-militar, ca semn de venerație a trimis armătoarea telegramă:

D-lui general Dr. Theodori

Sinaia.

„Corpul medico-militar, doreros impresionat de teribilul accident căruia ați fost victimă, se bucură de știrile bune ce sosesc de atunci, și vă urează cu toată inima grabnică și deplină restabilire“.

„Va fi o zi de sărbătoare pentru noi când distincțiul și mult iubitul nostru profesor, educator științific și moral, care ridicase atât de sus prestigiul și valoarea corpului medico-militar, va putea lua firul muncii d-stra neîntrerupte“.

(84) Colonel Dr. Papilian, medicul șef al corpului II de armată.

(85) Locot. colonel, directorul direcției a IV-a sanitară.

(86) Locot. colonel Dr. Grozeanu, medicul diviziei a IV a, dela corpul II.

Lupta pentru votul universal.

Adunările românești.

Satrapii pe lucru.

Declarațiile dlui Andrassy.

Adunarea din Ciacova oprită.

Organele guvernului trag clopotul de biruință: Proiectele dlui Andrassy vor avea sancțiunea Majestății Sale necondiționat. In cea dintâi ședință a camerei, la 10 Noembrie, ele vor fi prezentate și dezbaterile lor va urma necondiționat încă în anul acesta. Și sfărme-se țara, răstoarne-se din adâncuri Carpații, ele trup se vor face.

Nu clopot de biruință, nu osanale anticipate, nu elucubrațiuni șoviniste, — ci clopot de primejdie, vestitor de dezastră să înfloare țara, cu limba lui înăsprită de vijelia patimilor adânci ce trezește temerarul atentat al ministrului Herostrate

Ca flacăra purtată de vânt, lozinca luptei pentru votul universal aprinde pretutindeni în țară amărăciunea și dorul de-o soartă mai omenească. Cu cât se apropie termenul prezintării reformei, numărul adunărilor de protestare crește. Duminecă țara întreagă va tremăta de protestele multimilor fără număr întrunite în adunări publice. Ne este spre mândrie și mângâiere că în sfârșit poporul românesc și-a luat în virtutea numărului său locul ce-i compete, locul de frunte în lupta pentru votul universal. Completăm la vale frumosul număr de adunări, publicate ieri, cari vădesc că trunțașii noștri până și în cele mai înțelenite ținuturi, sunt pătrunși de însemnătatea luptei ce trebuie să purtăm.

Semne ce inspiră înviorare și curaj.

Declarațiile dlui Andrassy.

Corespondentul ziarului »Frankfurter Zeitung« chestionând pe dl Andrassy cu pri-

vire la reforma electorală, a primit declarațiile dela vale:

Națiunea ungurească are acelaș caracter ca germanii: deschis. Votarea nu poate fi deci decât pe față, căci nu e de demnitatea bărbatului cinstit votarea în ascuns, — ministrul aderă în aceasta privință la părerea identică a prințului Bismark. Firul roșu al reformelor e păstrarea hegemoniei ungurești. Elementele principale ale viltorului parlament vor fi clasa mijlocie ungurească, cărturărirea germană și cea jidovească. Excluderea naționalităților se face conștient, căci ele sunt elemente disolvante pentru țară. Adevărat că M. Sa încă n'a sancționat proiectele, dar le va sancționa fără îndoială, deoarece atât situația internă cât și cea externă exclude posibilitatea unor astfel de crize, de cari ar provoca eventuala respingere a proiectelor.

De ce amenință dnul Andrassy?

Satrapii pe lucru.

Grandioasa manifestație românească ce se va desfășura Duminecă, întărită amar pe satrapii dela administrație. În furia lor aziatică au oprit toate adunările din comitatul Torontal, pe motiv că nu sunt destui jandarmi. Așteptăm amănunte dela frunțașii din partea locului.

Oricât de senzibile ar fi urechile dlui Andrassy, vuietul de protestare ce se va ridica din întreaga țară va crește uragan, și-i va secă zimbetul diavolesc ce-i flutură în privire de câte-ori e vorba de naționalități.

O demonstrație tăcută.

Partidul socialist va o ganiză în preseara zilei de 10 Noembrie — ziua în care contele Andrassy își va prezintă în cameră proiectele; — o importantă demonstrație tăcută. Zeci de mii de muncitori vor parcurge în mase compacte stradele capitalei în tăcere desăvârșită. Va înțelege oare dl ministru ce va să însemne sombritatea acestor demonstrații? Nu, căci »cel fără de lege« nu vrea să înțeleagă, oricât de iminentă ar fi primejdia ce abate asupra țării.

Adunări oprite.

La încheierea ziarului ni-se anunță prin telefon, că adunarea românească anunțată pe Duminecă la Ciacova, n'a fost luată la cunoștință. Cel care are atâta slăbiciune pentru dl Andrassy e pretorul Petko Zoltán.

cât este de invidios pe Derossi, mi-e sălă de el. Ar vrea să-l întreacă, învață, dar Derossi îl întrece de zece ori și votini își mușcă degetele de năcaz. Și Carlo Nobis îl invidiază, dar acesta este atât de mândru că din pricina mândriei nu se vede năcazul, pe când votini se dă pe față, se plânge acasă de notele ce le ia și zice că profesorul face nedreptate, iar când Derossi răspunde la lecție așa de bine cum face totdeauna, el se întunecă la față, pleacă capul, se face că nu aude sau se silește să răză, dar nu râde, rânjește. Și cum toți știu aceasta, când profesorul laudă pe Derossi, toți se uită la el, iar el strânge din dinți și »zidarul« îi face »ca iepușile“.

Azi dimineață, a făcut-o lată. Profesorul a intrat în clasă și spuse rezultatul examenului:

— Derossi, zece și prima medalie.

Votini strănută. Profesorul se uită la el și-i zise:

— Votini, nu lăsa să te muște de inimă șarpele invidiei: este un șarpe ce roade creierul și strică inima.

Toți se uitară la el, afară de Derossi; votini vru să răspundă, dar n'a putut și rămase ca împietrit, galben la față.

Pe urmă, pe când profesorul făcea lecția, scrise cu litere mari pe o bucată de hârtie: eu

nu sunt invidios de acei ce câștigă prima medalie prin protecție și nedreptate.

Vrea să trimită lui Derossi acel bilet.

Eu băgai de seamă că vecinii lui Derossi șopteau între ei și unul tăie cu briceagul o medalie mare de hârtie pe care făcuse un șarpe negru. A băgat de seamă și votini

Profesorul ieși din clasă, pentru câteva minute. Atunci vecinii lui Derossi se sculară în sus, ca să se ducă la votini și să-i dea medalia. Toată clasa se așteptă la o ceartă. Votini tremură tot.

Derossi strigă:

— Dați-mi-o mie!

— Da, da, mai bine așa; răspunseră ceilalți. Tu trebuie să i-o dai.

Derossi luă medalia și o făcu bucați.

În clipa aceea intră profesorul; eu nu pierdeam din ochi pe votini: se făcuse roșu ca rucul; luă binișor hârtia ce scrisese, o cocoloși, apoi o băgă în gură, o mestecă și pe urmă o lăpădă sub bancă.

La ieșire, votini care eră puțin cam rușinat, trecând înaintea lui Derossi, îi căzdu sugătoarea. Derossi i-o ridică, i-o puse în ghiozdan, și-i ajută să-și așeze ghiozdanul în spate, strângându-i curea. Votini nu a avut curajul nici să ridice capul.

Mama lui Franti.

Sâmbătă, 28 Ianuarie.

Degeaba, că votini nu se îndreptează. Ieri, la lecția de religie, în fața directorului, profesorul a întrebat pe Derossi dacă știa pe dinafară cele două strofe din cartea de cetero: ori-unde-mi întorc ochii, pe tine te văd Doamne.

Derossi răspunde că nu știe, și repede votini sări din locul lui: O știu eu, cu un zimbet, în năcazul lui Derossi. Dar n'a avut noroc, căci d'abia începuse s'o spuie, când intră mama lui Franti, cu părul ei cărunt sbârbit, udă până la piele de zăpadă, împingând înainte pe fiul său care fusese dat afară pe opt zile.

Sărmana se aruncă în genuch în fața directorului și cu mâinile unite se rugă:

— Domnule Director, fie-vă milă de mine; vă rog Domnule Director, primiți-mi băiatul, iar în școală. De trei zile de când este acasă l-am ținut ascuns, dar dacă l-o vedea lătal său doamne ferește de nu-l omoară. Fie-vă milă, că nu știu ce să mă fac, vă rog din toată inima.

Directorul voi să o ducă afară din clasă, dar dansa stete pe loc, rugându-se și plângând.

— Dacă ați ști Domnule Director, cât mi-a amărit sufletul băiatul acesta, vi-s'ar face milă de mine! Aveți îndurare, eu cred că o să se schimbe

In atențiunea parohiilor!

SZENTGYÖRGYI OSZKÁR,

pletor de firme de embleme de biserică și auritor, Barosvásárhely, Kossuth Lajos utca 26.

Săvârșește orice lucru în branșa aceasta în mod de gust frumos și trainic pe lângă garanție. Însemnez că pictarea bisericilor am studiat-o în decurs de mai mulți ani în București și în celelalte orașe mai mari ale României și așa e deschisă

orice incorectitate în executare. — La dorință se trimit desemnuri porto-franco.

Cu distincție stimă:

Szentgyörgyi Oszkár.

De asemenea a fost oprită și adunarea slovacilor anunțată tot pe Duminecă la Cserepes.

In numele sacrosanctei pluralități!

Incă trei adunări.

In vederea situațiunii politice, care s'a creat poporului nostru românesc în timpul din urmă, subsemnații ne vedem îndemnați a convoca din nou, pe toți fruntașii, cărturarii și întreg poporul nostru din Țara Oltului la adunările de protestare, care se vor ține la Duminecă, în 1 Nov. st. n. a. c. la orele 12 din zi, în comunele fruntașe: Viștea inferioară, Veneția inferioară, și Șinca veche.

La adunările acestea se va protesta cu energie contra proiectului de lege electoral, și se va pretinde, ca fiecare cetățean, trecut de 20 ani, să aibă drept de vot, care să-l exercite în mod secret și fără restrângeri. In scopul acesta vor veni și vor vorbi poporului și unii din deputații noștri naționaliști și anume:

La *Viștea inferioară*: Dl deputat Dr. I. Maniu.

La *Veneția inferioară*: Dl deputat Cor. Bredeanu.

La *Șinca veche*: Dl deputat Dr. I. Suciu.

Avem nădejdea, că poporul nostru oltean va alerga cu mic cu mare la aceste adunări, spre a asculta cuvântul fruntașilor și a cere respectarea drepturilor sale.

Făgăraș, în 27 Octomvrie n. 1908.

Iacob Macaveiu, Nicolae Borzea, Dr. Nicolae Șerban, Dr. Octavian Vasu, Mateiu Jiga, Ioan Dejenariu, Dr. I. Șenchea, Dr. Camil Negrea, Gheorghe Tulbure, Dr. Hariton Pralea, Dr. Pompeiu Gherman, Ioan Peia, Aurel Pinția, Dr. Liviu Pandrea, Dr. Emil Pop, Max. Receanu, Mihail Ganea, Ioan Popița, Ioan Fălicea, Dumitru Bărbat, David Chiușdea, Ioan Crișan, Ioan Banciu, Ioan Stanciu, Dr. Iuliu Vlaicu, Onisifor Sora, Dr. Lucian Balinath, Valer Chircolaiș, Titu Crișan, Mateiu Nicoară, Axente Geamăn, Solomon Făgărășan, Zaharie Pop, Victor Valean, Dumitru Mandea, Nicolae Solomon, Trandafir Dragomir, Nicolae Cucu, Victor Pralea, Iosif Stoica, Nicolae Popa, Tămaș Pop, Irodion Boier, Dr. Traian Pop.

Adunare la Voivodinți.

Subsemnații prin aceasta convocăm o Adunare populară care se va ține Duminecă la 1 Noemvrie (19 Octomvrie) 1908 la 2 ore după amiază în comuna *Voivodinți*, înaintea bisericii cu următorul program:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Debatere asupra votului universal.
3. Proiect de rezoluțiune și hotărâre asupra lui.

4. Inchiderea adunării.

Voivodinți, la 12/25 Octomvrie 1908.

Traian Oprea, protopresbiter. Avram Corcea, paroh. Dr. Petru Zăpeniag, avocat. Nicolae Imbroane, cand. de avocat. Patrachie Rămneanțu, învățător. Dr. Octavian Proștean, medic. Simeon Șchiopu, comerciant. Adam Barbu, rotar, Valeriu Cârje, contabil. Lazar Ciuta, of. de bancă. Alex. Guga, paroh. Valeriu Puticiu, comerciant. Pavel Corcea, comerciant. Stefan Popoviciu, oficiant de bancă. Nicolae Corcea, of. de bancă. Ioan Stoica, of. de bancă. Bartolomei Panciovian, proprietar. Ioan Andreescu, paroh. Achim Todor. Ioan Mică, proprietar. Mihail P. Moise, comerciant. Simeon Atneaga. Nicolae Petrică. Teodor Petrică, comerciant. Simeon Popoviciu, paroh. Victor Trailovicio, paroh. Pavel Liuba. Pavel Bălica. Iosif Maleta. Mihai Imbroane. Teodor Novac. Ion Pită. Simeon Corcea. Ioan Pitic. Chirilă Păuța, rotar. Paun Petrica, faur. Sima Țara, Ioan Țara, Todor Lupei, Ion Liuba, Andrei Butan, Ion Imbroane, Chirila Țara, Ioan Albu, Ilie Ureche.

Adunare la Băsești.

Subscriși convocăm adunarea populară a cercului Cehul Sălagiu în *Băsești* pe 1 Noemvrie st. n. c. la ora 1 după amiază în localitatea curții domnului George Pap de Băsești cu programul următor:

1. Deschiderea adunării și constituirea.
2. Debaterea chestiunii votului universal.
3. Propunerii.
4. Inchiderea adunării.

Băsești, la 26 Octomvrie n. 1908. George Pap de Băsești. Vasiliu Pap, Mihai Băhățal, Antoniu Bălibanu, Ioan Lengyel, Dr. Mihai Pap, Dr. Alexandru Pap, Dionislu Pap.

Adunare la Șeica-mare.

Alegătorii și poporul român din cercurile electorale *Mediaș* și *Agnita* se convocă la Adunare populară ce se va ține Duminecă în 1 Noemvrie la ora 1 p. m. Șeica-mare (Nagyselyk). Ordinea de zi.

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Debaterea situației politice și înosebi a chestiei votului universal.
3. Proiect de rezoluție.
4. Inchiderea adunării.

Șeica-mare, la 28 Octomvrie n. 1908.

Nicolae Racotia, Pompeiu Morușca, preot ort. rom. Aron Domșa, paroh gr. cat. Ioan Dordea paroh gr. or. rom. Dr. Dionisie Roman, avocat. Demetru Deac, preot gr. cat. Toma Stanciu, paroh gr. or. rom. Ioan Nistor, Ioan Iltu.

Adunare populară în comuna Brusturi în Bihor.

— Corespondență particulară. —

Duminecă în 23 10 l. c. s'a ținut adunare populară în comuna Brusturi din Bihor.

E zi frumoasă de toamnă, adunarea se începe la orele 12 din zi fiind de față poporul din comuna Brusturi și comunele învecinate. Se procedează la constituirea adunării populare. De președinte este aclamat dl Dr. Aurel Lazar, de notar Eugen Sibila.

Dl părinte Aurel Bezan în cuvinte pline de sentiment mulțamește oaspeților pentru că s'au prezintat în număr frumos. Urmează dl Dr. A. Lazar și într'o cuvântare răspicată, cu pilde lămuritoare, arată pe larg greutățile ce ne apasă și arată primejdiile ce ni le pregătește contele Andrássy prin proiectul de lege al reformei electorale.

La apoi cuvântul dl Vasile Babi, și în o vorbire plină de sentiment face asemănare între stările din trecut și cele de azi ale poporului nostru, schițează situația politică, îndeamnă poporul ca în frunte cu preotul și învățătorul, să se puie pe carte și să învețe a citi și scrie, căci de neprețuit folos e știința de carte.

Vorbește dl Neculai Vekony. D-sa face propunerea să se trimeată adresă omagială Maj. Sale, păzitorul egalității dintre popoară.

Din nou vorbește dl Dr. A. Lazar, mulțamește poporului adanat și cu întreaga adunare salută între urale nesfârșite de „să trăiască”, atitudinea vrednică bărbătească a luptătorilor deputați naționaliști și le aprobă ținuta manifestată față de guvern.

La sfârșit vorbește preotul Tomescu, cu mult avânt. Mulțamește oratorilor pentru sfaturile date poporului și ridică adunarea.

Alegătorii să imprăștie pe la căminele lor aclamând pe deputații români și comentând cu însuflețire vorbele auzite dela conducătorii lor.

După cum suntem informați Duminecă în 1 Noemvrie la inițiativa d-lor Dr. Aurel Lazar și Vasile Babi sunt proiectate adunări populare în următoarele comune din Bihor: Rojț, Nogiorid, Apateul-românesc, Chișirigă, Păușa, Less, Cohei, Alpori, Cheriu, Felcheriu, Siumugi, Mierlau, Tașad, Telecuș și Sărănd.

Sunt rugați deci toți preoții, învățătorii și cărturarii români de prin partea locului să aducă cât mai mult popor, ca adunările să fie impozante și ca efectul lor să fie cât mai intențiv.

Eu, nu m'ai am de trăit atâta, îmi simt moartea aproape, dar mai înainte de a muri, aș vrea să-l văd schimbat, căci... și isbucni în plâns, e fiul meu, îl iubesc, și aș muri desperată... Primiți-l, domnule Director, iertați-l, că se întâmplă nenorocire în casa mea; fie-vă milă de o biată femeie ce vă roagă și plânge.

Își acoperi ochii cu palmele, suspinând. Franti sta cu capul în jos, nepăsător.

Directorul se uită la el, stete puțin pe gânduri, pe urmă zise:

— Franti, du-te la loc!

Atunci, femeia își luă mâinile dela ochi, mulțămii și încep să zică mulțamesc, mulțamesc de nu mai isprăvea și fără să dea pas directorului să zică vre-o vorbă, se îndreptă spre ușe:

— Fii cu minte fiul meu. Voi ceilalți aveți răbdare cu el. Mulțamesc domnule director a-ți făcut o pomană. Bună ziua copii. Mulțamesc și vă salut, domnule profesor. Poartă-te bine fiule. Bună ziua și iertați pe o biată mamă.

Din ușe, se mai uită odată la fiul său și ridicându-și șalul ce se țira pe jos, ieși îndoită în două, galbenă, cu capul tremurând, și o auzirăm tușind pe scări.

Directorul se uită lung la Franti.

Toată clasa tăcea. Apoi îi zise un glas ce mă umplu de fiori:

— Franti, tu omori pe mama ta.

Toți se uită la Franti, dar el mizerabilul ridea.

Speranță.

Duminecă, 29 Ianuarie.

Mult mi-a plăcut, Enrico, cum te-ai aruncat în brațele mamei tale, când te-ai întors dela lecția de religie. Da, profesorul li-a spus lucruri frumoase și mângâitoare. Dumnezeu care a ordinduit să te strâng în brațe, nu ne va despărți pe veci, nu ne vom zice niciodată acele desparate vorbe: mamă, tată, Enrico, n'am să te mai văd niciodată. Nu, căci ne vom revedea într'o altă lume, în care ceice au suferit pe lumea aceasta vor fi mângâiați, în care ceice au iubit pe pământ vor găsi sufletele celor ce au iubit, într'o lume fără prihană, fără plânsote, fără moarte. Inșă trebuie să o merităm, viața cealaltă.

Ascultă-mă fiule: fiecare faptă bună, fiecare mângâiere dată celor ce te iubesc, fiecare politețe ce o faci colegilor tăi, fiecare gând bun, este un pas spre aceea lume. Și spre lumea cealaltă te înalță chiar și oricare nenorocire, ori care durere, pentru că fiecare durere este poacănița unei greșeli, fiecare lacrimă șterge o pată.

Zi-ți în fiecare zi, că vei fi mai bun și mai iubitor decât ieri. Zi-ți în fiecare dimineață: azi vreau să fac astfel, ca conștiința să-mi fie împăcată, iar

tata mulțămii; s'o fac așa ca să mă iubească colegii, profesorul, fratele meu, și toți ceilalți. Și roagă pe Dumnezeu să-ți dea putere să poți face aceia ce ți-ai pus în gând: Doamne vreau să fiu bun, nobil, curajos, cinstit, drept; fă ca în fiecare seară, când mama vine să-mi dea ultimul sărut din ziua aceia să pot să zic: Mamă astăseară tu săruți un copil mai cinstit și mai bun cum erai ieri. Să ai totd'auna în aminte pe Enrico cel fericit ce vei fi după viața aceasta. Roagă-te. Tu nici nu-ți poți închipui ce dulceață simte și cât se simte de fericită o mamă când își vede copilul cu mâinile împreunate. Când te văd rugându-te lui Dumnezeu, îmi pare peste putință să nu fie nimeni care să te vadă și să te audă. Atunci eu cred cu mai multă tărie în bunătatea supremă și în mila cerească, atunci te iubesc mai mult, lucrez cu mai mult drag, sufer cu mai multă forță, iert totul și mă gândesc cu seninătate la moarte.

O Doamne Dumnezeule! Să auz după moarte glasul mamei mele, să-mi revăd copiii miei, să-mi revăd pe Enrico al meu, pe Enrico binecuvântat și nemuritor, și să-l strâng în brațe într'o îmbrățișare ce nu se va isprăvi niciodată, niciodată! O, roagă-te, să ne rugăm, să ne iubim, să fim buni, să avem în suflete acea speranță cerească, prea iubitul meu fiu.

Mama ta.

Trad de: P. Robescu.

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás és T-sa măstru de monumente și pietre de calcar.

Fabricație proprie din marmură, granit, șayit, labrador etc., din pietre de monument magazini se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cazastaria și magazinul central: Kolozsvár, Dézma-ut. nr. 21. Telefon 602.

Filiale: Nagyvárad, Nagyszombat, Déva și Bányassék.

Italia și Austro-Ungaria.

(R) Interese politice superioare au făcut pe italieni să uite că patria lor a fost secole de rândul subjugată și sfâșiată de dominațiunea austriacă, și să intre în tripla alianță. Tot așa, Austria a căutat să se consoleze de pierderea Lombardiei și a Veneției intrând în prietășug cu țînărul regat italian.

Diplomați slăbănogi ca fostul cancelar Kálnoky, care s'a dovedit mai puțin iscusit și tare decât analfabetul Bánffy, polonul Goluchowsky și oligarhul Aehrenthal, cu politica lor perfidă, nehotărîtă, n'au putut să creieze însă și concordantă între sentimentele și între interesele popoarelor aliate, așa că în anii din urmă Italia s'a tot răcit față de Austria, ceea ce s'a dovedit nu numai prin manifestațiuni antiaustriace, la diferite ocazii chiar solemne, dar și prin simpatia generală ce crește tot mai tare pentru o — alianță cu Franța...

Indeosebi în chestia balcanică este un conflict de sentimente și, pare-se, și de interese, așa, încât în presa italiană antagonismul iese zilnic la iveală.

Pe ziua de azi avem să înregistrăm un articol vibrant apărut în »Liberta« dela Padova. Decanul facultății de drept dela una din cele mai vechi universități europene, profesorul Antonio Cavagneri, profesor titular al catedrei filozofiei dreptului, publică un articol în contra alianței cu Austria.

Între altele, profesorul Cavagneri zice:

»Italia oficioasă a ajuns în contradicție cu Italia reală și pentru asigurarea păcii, a desarmat dela dreptul său asupra pământului irredent. Un guvern cu adevărat național, cuminte și prevăzător, poate încheia tratat de alianță cu Englitera, cu Franța, cu Rusia, dar niciodată cu Austria, a cărei amicitie e cea mai infidelă, cea mai falsă, cea mai absurdă, cea mai antinațională și cea mai impopulară în Italia, unde carnea politică austriacă este încă în viue memorie«.

Nu este apoi mult, de când alt profesor ilustru al Italiei, cavalerul Sella a scris în »Secolo« dela Milano un articol în contra Austriei, atacând cu violență pe Tittoni pentru politica sa austriacă.

Nu încapă îndoială, că dacă s'ar face în Italia un plebiscit, 99% dintre Italiani ar vota împotriva alianței cu Austro-Ungaria.

Deocamdată însă, și poate multă vreme încă, alianța între cele două state va fi menținută. Dar până la înfinit nu pot să meargă așa lucrurile. Ori politica austriacă trebuie să se schimbe, fiindu-se cont de sentimentul public și de interesele popoarelor de diferite rase, ori într'o bună dimineață cei dela Burg se vor pomeni în jurul lor numai cu — diplomații slugarnici!... Purtătorii coroanei au mai fost siliți să fugă din Viena și cine nu învață din pășaniile trecutului, ajunge ușor să mai sufere aceleași neajunsuri.

Consilieri, ca Aehrenthal de pildă, care se prosternă înaintea politicii kossuthiste și uită că la 1906 s'a făgăduit, prin Mesaj preafinalt, reforma electorală care să împace interesele diferitelor popoare, iar din purtătorul Coroanei să facă pe reprezentantul curentului democratic, și să-l facă popular, cum rar a ajuns vre-un monarh, — astfel de consilieri nu contribuie decât la izolarea monarhiei austro-ungare. În ce privește sentimentele, izolarea aceasta există de mult. Nemai vor-

bind adică de italieni, să luăm de pildă pe bosniaci, cari numai acum au fost anexați. Ce vedem la Seraievo de când guvernator este acolo ungurul Burian? Nemulțumiri. Dovadă că la alegerea municipală din urmă lista guvernului a învins numai cu 150 voturi, votând însă pentru ea 860 funcționari (străini de țară) iar dintre populația autohtonă numai 46 inși, ceea ce aflăm dintr'o corespondență primită chiar acum din capitala Bosniei și Herțegovinei.

Dacă așa se va continua: politica mare să se facă după pofta ungarilor, nu mai încapă îndoială că izolarea de sentimente se va operă și în cuprinsul Ungariei. Slovaci și sârbii deja de mult nu mai vor să știe de Viena, așa că am mai rămas doar noi, românii, cu politica tradițională.

Cât vom mai putea-o duce și noi, nu știm. Trebuie să înregistrăm însă evenimentele din urmă, cari denotă un reviriment în spirite.

Ceea ce, bine înțeles, pe unguri nu poate decât să-i înveselească. Cu un plan premeditat și de multă vreme, ei și în afară și înăuntru urmăresc mereu izolarea Austriei, căci numai o Austrie slabă, izolată, convine intereselor maghiare speciale.

Nu e nimeni destul de pătrunzător la Viena, încât să vadă asta și dacă o vede, destul de tare să schimbe actuala direcție fatală?

Aniversara regelui croat. În ziua de 2 Decembrie a. c. în Agram se va sărbători cu multă solemnitate a 60-a aniversară a întronării Maiestății Sale Împăratului Austriei ca rege al Croației. Numai Ungaria va demonstra și de asta »dragostea« ei pentru dinastie neluând parte la aniversară.

Măsuri pentru paza graniței. O telegramă din Neoplanta anunță că garnizoana locală a primit dela comanda corpului de armată din Agram ordinul ca să se trimită două batalioane cu efectivul de războiu ale regimentului 70 de infanterie lângă malul Savei. Oștirea a fost transportată în trenuri separate. De asemenea a fost comandate trupe pentru paza tunelului dela Semlin.

Darea de seamă a dlui Szerényi. Secretarul de stat dnul Szerényi, deputatul cercului II de Brașov, ales din bună-voința sașilor, cari dispun pe semne de prea multe mandate, își va rosti darea sa de seamă în ziua de 7 Nov. ziua înăugurării liniei ferate Brașov-Făgăraș.

Suntem curioși a afla cum a apărut evreii Szerényi interesele naționale ale alegătorilor săi sași.

Izolarea României. Subt acest titlu »Le Patrie«, ziar conservator redactat de dl Vușil Arion, scrie un interesant articol despre situația politică, actuală a României. El vom reproduce în numărul de Mercuri.

Dunărea. Într'o mare întrunire recentă, ținută la clubul conservator democrat din București, dl Take Ionescu a spus, între altele, următoarele:

»Înaintea conferinței, noi trebuie să apărăm drepturile ce le posedăm asupra Dunării: să nu permitem să între în comisiunea europeană un reprezentant al Serbiei și un altul al Bulgariei, de oarece aceste state nu au nici un rol în această comisie, jurisdicțiunea comisiei ținând dela Brăila la gurile Dunărei, unde suntem noi stăpâni; să clarificăm dispozițiile art 11 din tratatul din Berlin relativ la fortificațiile Dunării, și noi să cerem dreptul de a ridica fortificații pe partea noastră teritorială, de oarece Bulgaria nu a respectat dispozițiile aceluși articol, care cerea dărâmarea fortificațiilor de pe malul bulgar.

»Mai trebuie să ne spunem cuvântul și în chestiunea Portilor de fier, ca și în aceea a recitificării frontierei dobrogene, pentru a ne asigura și din punctul de vedere strategic stăpânirea noastră asupra Dobrogei, care ne dă accesul la mare fără de care R mânia nu o putem conține«.

Datorie de frați!

Străbatem vremuri tot mai grele — și ca oameni, dar mai ales ca popor.

Dușmanii noștri nu cunosc hotare în lâcomia lor. Stăpâni astăzi pe situație, vor să ne pună genunchiul în piept. Și în orice stare ne-am găsi, cu numai că se impune, dar suntem siliți să luptăm, căci deși în fața forței, capitularea înaintea unor dușmani fără scrupul, înseamnă moartea noastră națională.

Și, cu toate păcatele noastre, nu se poate zice, că — oricât de anevoie — nu luptăm. Luptat-au bătrânii noștri și vom lupta și noi, căci nu se cade să fim mai pe jos. Și n'avem măcar atâtea nădejdi de izbândă, pe câte aveau dâșii, cari pe lângă conștiința luptei drepte, mai numărau între sperările lor pe aceea, ce le-o inspiră conștiința neasemănatelor jertfe aduse... Înaltului Tron.

Ne-au murit bătrânii... și nădejdea lor, nădejdea noastră... neîmplinită a rămas.

Ba în vremile din urmă, chiar ei și noi urmașii, cei mai fideli cetățeni și oșteni ai Maiestății Sale, am fost, zi ce merge, tot mai cumplit încercați. Așa că sperările în răsplata jertfelor noastre, s'au spulberat — cea mai mare parte — rând pe rând.

Ne-a mai rămas nădejdea în Dumnezeu — care va aduce doar și vremuri mai bune — și în noi înșine. Și cine știe, poate în ceasul al unsprezecelea vom vedea revărsându-se asupra noastră meritata dreptate. Chiar din partea iubitului și veneratului Monarh, care măcar la adânci bătrânețe își va aduce aminte — iarăși poate — de odinioară prețuitul Său popor român, ai cărui fii sub drapelele M. Sale au roșit pământul cu sângele lor prin toate țările acestui continent, și a căror vitejie și credință neclintită, a recunoscut-o din înățimea tronului Său.

E pe drept să scoatem atari accente. E cu dreptul să aducem aminte fără preget despre enormele jertfe, despre credința ne-strămutată a poporului român, din statul ungar — față de Tron. O spunem și vom spune-o mereu, pentru că ne doare. Experiența însă ne învață, că n'avem ce ne culcă pe urechea aceasta.

Nu ne rămâne deci decât lupta — fără șovăire.

Dar lupta noastră este inegală. Dușmanul ne lovește fără cruțare, când se pare, că soarta vitregă ne ține legați de mâini și de picioare. Cu toate acestea nu ne-om da, căci nu trebuie să ne dăm! Și iarăși ne șoptește conștiința neamului: »pentru cinstea luptei!«

Loviți în toate așezămintele noastre rădicate și ținute din grea sudoare, nedreptățiti pe toate cărările, ni-se pregătește astăzi și ultima haină a robiei constituționale. Toate vor fi iertate însă până la o vreme. Când nu vom mai putea răbdă — cu toate că răbdarea noastră e fenomenală — nu vom mai îndurâ. Moartea noastră nu ne-om petelui-o noi!

În fața noilor încercări ne vom strânge

rândurile, ne vom căuta, ne vom găsi și... ne vom iubi unul... pe altul până la jertfă.

Așa ne vorbește conștiința, așa ne îndeamnă împrejurările, ce străbatem!

În ajunul noului atentat trebuie să ne pipăim, să ne vedem câți suntem!

În acest moment gândul nostru se îndreaptă spre frați. O »mamă« îndurerată, națiunea, neamul nostru... »pretinde dela fii-și azi mână de ajutor«. Căci nici înainte de 48 n'au fost vremi mai grele, ca acele, ce ni-se prepară azi.

Când scriem astfel ar trebui să înțelegem pe românii de pretutideni, cari toți ar trebui să aibă o părțică, măcar morală, în lupta pentru existență a neamului românesc. Considerațiuni de susceptibilitate și de un »noli me tangere« cari nu dau răgaz popoarelor mici să vorbească tare, ne îngrădesc glasul. Indiferentismul de astăzi a celor stăpâni în casa lor, ne inspiră credința, că mai ușor am putea să ne plângem amarul cu frații noștri de subt stăpânirea turcească ori rusească, decât cu dâșii, fala și bucuria noastră a tuturor. Nu le cerem nimic, decât doar să ne urmărească cu sufletul în luptele ce purtăm.

Mai curând ne adresăm aceluia dintre frații noștri, cari goniți de împrejurări, fie de năcazuri, fie de persecuțiuni politice, au trecut granița, căutând un adăpost. Unii dintre ei și-au creat situații frumoase făcând cinste neamului întreg. Tot astfel alții, cea mai mare parte, în situații mai modeste, deși tratați adeseori ca »străini« de către urmași de greci, bulgari și... tătari săvârșesc totuși o operă folositoare țării și neamului. Căci ori-ce s'ar zice această categorie de »străini« cărora — de nu cumva lumea oficială — atâtea lifte împământenite le discută calitatea de »român« de bună seamă sunt mai gata de jertfă pentru această scumpă țară, decât atâtea porodițe de adunători de neamuri, cărora e de ajuns să le sgării pielea, pentruca să țâsnească pestrițul sânge de străin.

Tot acești frați români pot fi de mare folos pentru luptele românilor din statul ungar — organizându-se. Și nu înțelegem decât organizare pacinică — procurorii noștri deci pot fi liniștiți — cu un program restrâns, prin care să se cultive o legătură vie cu cei de acasă. Că din aceasta trebuie să rezulte un *sprijin efectiv* față de nevoile faților lor, aceasta se impune ca o datorie din partea acestor români în primul rând.

Drept aceea înregistrăm cu plăcere, că în afară de mișcarea de regenerare pornită din partea »Ligei« în senzul unității culturale a tuturor »românilor, se agită înființarea unui institut financiar din partea »ardelenilor«, a cărui venit să fie nu numai în vederea dividendelor, ci mai ales a nevoilor fraților de acasă. Această idee — un început, dorim să vedem și altele, — e nutrită și gata de a fi pusă în practică din partea unui grup de valoroși comercianți români, în frunte cu inimosul domn N. Lupan și alți vrednici tovarăși, a căror nume ne oferă destulă garanție, că vor ști să ducă lucrul la capăt.

Constatăm cu plăcere spiritul de jertfă al acestor buni români — cărora Dumnezeu le-a dat și bună stare — grupăți în jurul societății »Carpați«.

Indemnăm cu toată inima pe frații noștri să sprijinească această frumoasă ini-

țiativă românească — asupra căreia vom reveni — menită să sară în ajutorul fraților, ce stau să sucumbe în lupta pentru neam. M.

Germania și Ungaria.

Intr'un articol de seamă intitulat »Germania și Ungaria«, ziarul »Frankfurter Zeitung«, organul cel mai important al presei germane, blamează într'un mod aspru atitudinea guvernului unguresc față de naționalitățile nemaghiare ce locuiesc în Ungaria.

»Suntem amicii ungarilor, zice marele ziar din Frankfurt, și avem tot interesul să-i cruțăm pentru a da mai multă ocaziune Triplei-Alianțe. Ca toate acestea, acest interes nu ne-ar putea decide să incuviințăm politica guvernului unguresc față de naționalitățile nemaghiare. Recentul proiect de lege asupra reformei electorale, care are drept autor pe Andrassy, nu este decât o deriziune a extensivității dreptului de vot. Nu sistemul plural jighește dreptatea noastră politică. La rigoare un asemenea sistem s'ar putea tolera.

Dar caracterul public al scrutinului și instituțiunea comisiunilor ambulante a reculege buletinurile de voturi la țară, vor fi izvorul unei corupțiuni electorale ce va trece peste toate falsificările și toate brutalitățile săvârșite până în ziua de azi de toate partidele. Contele Tisza s'a grăbit chiar să iasă din exilat său politic, pentru a da mână de ajutor vechiului său rival, contele Andrassy, care a imaginat mijloacele cele mai imorale pentru a asigura supremația elementului maghiar.

Aci marele ziar german face o analiză a reformei electorale ungare și trăgând un paralel cu aceea acordată Austriei, face să reiasă nedreptățile făcute în detrimentul naționalităților nemaghiare.

»Nu eră de loc nevoie să se brutalizeze astfel elementele nemaghiare. S'ar fi putut imita Austria acolo unde, cu învoiala tuturor naționalităților, s'a dat reformei electorale o bază cenșitară care permite claselor mijlocii a tuturor naționalităților să se bace de o forță electorală proporționată numărului lor. Dar în Ungaria au preferat să se servească de toate relele mijloace pentru a elabora un proiect de reformă care nu este în sine decât o strangulare a dreptului de vot.

Astfel vorbește marele ziar care este organul conștiinței germane independente, nefiind nevoit să ție cu cercurile oficioase când e vorba de a ofili un atentat asupra dreptului națiilor.

Lupta pentru votul universal.

O zi istorică: Peste o sută de adunări.

Vestim cetitorilor noștri că propaganda neadormită pe care am început-o pentru a se da expresie demnă și hotărâtă dorinței poporului nostru pentru votul universal, nu a rămas fără răsunet. »Tribuna« are meritul de-a fi înțeles mai întâi situația în care ne aflăm și de a fi propus mai întâi o mare campanie de adunări de popor contra votului plural și pentru votul universal. Atunci când unii dintre confrăți dovedeau o lipsă de simț politic care trebuia să stârnească mila oricui, zeflemisind într'un mod searbăd și copilăresc »apelurile ce se aruncă la coș«, ziarul nostru nu obosea de-a chema neîncetat poporul nostru la adunări de protestare împotriva atentatului ce ni-se pregătește.

Apelurile noastre n'au fost zadarnice. Dela clubul deputaților noștri primim azi o știre extraordinară de însemnată. Clubul s'a pătruns și el de convingerea că în actuala

situație nu ne rămâne într'adevăr decât un singur mijloc de luptă constituțională: o campanie de protestare în proporții mari, nemaipomenite. Pentru înfăptuirea acestui plan, clubul național a hotărât convocarea pe o singură zi, pe Dumineca viitoare, la vre-o 50—60 de adunări de popor românești și a vre-o 40—50 de adunări slovacești.

Secretariatul clubului va adresa în acest scop apeluri (cari, credem, de data asta nu vor mai fi zeflemisite) către fruntașii tuturor ținuturilor amânduror popoarelor, rugându-i să convoace adunări de popor spre a protesta contra votului plural. Pentru a nu se întârzia prea mult pregătirile, adresăm și noi către fruntașii ținuturilor rugămintea să nu aștepte sosirea acestor apeluri cari poate ici-colea, din întâmplare poate să nu sosească la timp, ci să ia toate măsurile necesare pentru ca pe Duminecă 1 Nov. adunarea să se convoace neapărat.

În același timp rugăm pe toți fruntașii de a întocmi imediat convocările și de a ni-le trimite redacției noastre spre a fi publicate în întregime și la timp.

La muncă deci toți câți dorec să fie înscrși pe pagina asta a istoriei luptelor pentru drepturile noastre cele mai sfinte, pentru însăși existența noastră politică.

Adăugăm că am primit dela clubul deputaților naționali informația particulară precum că, după informația clubului, M. Sa încă nu a acordat nici până acuma sancțiunea prealabilă proiectului de vot plural al contelui Andrassy.

Momentul este deci potrivit.

Cu toții la luptă!!

Declarațiile dlui Mihali.

Dl Dr. Teodor Mihali a făcut unui redactor al ziarului »Pester Lloyd« următoarea declarație:

Faptul că dl ministru de interne a prezentat M. Sale reforma electorală pentru dobândirea sancțiunii prealabile și faptul că face insinuarea de a presupune că M. Sa va aproba principial pluralității îndeprtat împotriva poporului și care decide toate neșle celor mai rafinate abuzuri, a ridicat nemulțămirea poporului până la un grad îngrijitor. Vom stăruî în lupta contra pluralității. Cât privește tactica luptei, ținem ferm la coaliția tuturor partidelor și oamenilor politici cari vor votul universal adevărat.

Acuzele presei coaliționiste nu ne vor jena, nici chiar când ea ne va anatemiza pentru faptul că »blocul« nostru cuprinde și pe »trabanți« și pe Kristóffy. După părerea noastră Kristóffy are meritul netăgăduit de a fi primit în programul său de guvernare votul universal.

Partidul nostru a anunțat în timpul toamnei peste o sută de adunări de popor împotriva pluralității. Ce-i drept, aproape jumătate din ele, mai cu seamă adunări slovacești, au fost oprite.

Dacă însă dl ministru crede că în felul acesta va putea împiedeca informarea cercurilor înalte, se va găsi în curînd înșelat.

Două adunări populare în comitatul Făgărașului.

Frații din Făgăraș s'au apucat și ei de lucru. Au pornit o frumoasă luptă pentru votul universal. Astfel pe Duminecă 1 Noemvrie, în comitatul Făgărașului se vor ține două adunări populare, și anume în Viștea de jos, cercul Arpașului, și în Veneția de jos, cercul Șercăii.

Atât deputatul Dr. N. Șerban, cât și ceilalți fruntași vor lua parte activă la adunări, iar poporul, nu ne îndoim, va merge cu drag să asculte glasul celor ce vegheză ca drepturile poporului să nu fie călcate în picioare.

Darea de seamă a deputatului dr. Nicolae Oncu.

— Dela trimisul nostru special. —

Halmaj, 25 Oct.

Într-o admirabilă zi de toamnă cu soare strălucitor și cer senin, deputatul național cercului Iosășel, dl Dr. Nicolae Oncu și-a dat azi aici darea sa de seamă în fața măștilor săi alegători. Poporul aflând de darea reprezentantului său a alergat din toate satele dimprejur spre a-l asculta. Și deputatul prin boala sa fusese mult timp reținut de-a-se prezenta poporului, alegerii au arătat dragoste neschimbată pentru deputatul lor, primindu-l cu însuflețire și căldură sinceră pe acel ce a ieșit din aceste locuri, care a crescut între ei cunoaște nevoile lui și îl iubește cu un fel de venerațiune sfântă și curată.

Dintre ceilalți deputați anunțați s'a prezentat numai dl Vasile Goldiș, care a rostit și dănsul o cuvântare mai lungă și pe încheierea poporului.

În general ziua de azi a avut caracterul unei serbări călduroase a unui om al cărui trecut de muncă, de cinste și de virtuți naționale nepătate impun respect și venerațiune tuturora,

Iată raportul nostru :

Serviciul divin.

O mișcare neobișnuită anunță că Dumineca aceasta va fi o zi deosebită pentru orașul Halmajului. Dimineața la orele 9 și jumătate a început serviciul divin oficiat de unul din cei mai buni preoți ai diecezei, protopopul Cornel Lazăr. Un mic cor de băieți execută răspunsurile. A făcut o impresie foarte bună faptul că parohul unit local venerabilul protopop Petru Birta a prezintat în biserică și în altar, d'vedind că aici domnește perfectă armonie între cele două confesiuni.

La sfârșitul slujbei dnul Dr. Pavel Opiș, directorul gimnaziului din Brad să urcă pe amvon și rostește o cuvântare foarte potrivită într'un termen și în termeni foarte bine aleși pentru popor. Dănsul pleacă dela cuvintele lui Șaguna. »Adevărul și propovăduiți lumină« și vorbește de problema culturală a Zărandului: conștientizarea și ridicarea gimnaziului din Brad la rangul de liceu. Spune că din sărăcia sa, acest oraș a jertfit în timp scurt suma de două sute de mii de coroane, dar că este nevoie de un milion de coroane spre a aduna suma necesară pentru toate cheltuielile. Face în sfârșit un apel pentru continuarea jertfelor.

Cuvântarea dlui Opiș a fost ținută în termeni populari fără însă a cădea în păcatul vulgarității obișnuit de dese la mulți din oratorii noștri populari și a fost ascultată cu atențiune și cu înțelegere de popor și de cărturari.

Adunare de popor.

La orele 11 și jumătate se deschide adunarea. În curtea largă a bisericii românești s'a adunat un norod din toate satele dimprejur, din Leasa, Tisa, Tomești, Ionești, Poienari, Tohești, Halmăjel, Leștioara și Bănești, cu totul vre-o o mie de alegători.

Să aclamă președinte protopopul Cornel Lazăr, secretar, avocatul Dr. Teodor Papp.

O comisiune compusă din cinci inși învârtă pe deputat la adunare. Profităm de prauza aceasta spre a însemna pe următorii cărturari de față: Dl Vasile Goldiș secretar consistorial și deputatul Radnei, Dr. Pavel Opiș directorul gimnaziului din Brad cu doamna, protopopul Cornel Lazăr, protopopul Petru Birta, Vasile Papp avocat (Arad), Dr. Ioan Robu, Dr. Teodor Papp avocat, Dr. Gheorghe Popa avocat, (Buteni), Nicolae

Vereș comerciant (Halmăjel), Aurel Lenca comerciant, Doamna Gh. Moldovan, Partenie Draghici (Halmăgiu), Nicolae Robu notar, Petru Irhaș comerciant (Halmăgiu), Emil Rusu conducătorul sucursalei »Crisana« (Halmăgiu), Iuniu Brut Păcurariu funcționar »Victoria«, Ioan Montani redactor (Arad »Tribuna«), Gh. Popp redactor (Arad »Tribuna«), preoții Ioan Giurgiu (Ociu), Sinesie Șerban (Tisa), Alexandru Teaha (Leasa), Ioan Nicula (Halmăjel), Alexandru Gligor (Bănești), Ioan Sirban (Mermești), Ioan Coroi (Lazuri), învățătorii Enea Joldea diacon, Mihai Vidu, Zaharie Neamțu, Ioan Popescu și alții.

Dar sosește deputatul aclamat de popor.

Președintele, protopopul Cornel Lazăr spune că situația actuală se învârtește în jurul proiectului votului plural, adică ministrul voiește să dea mai multe voturi la unii și altora nici un vot. (Strigăte mani-oase: *Nu ne trebuie, nu-i dreptate. Și eu plătesc dare!* sgomotul de revoltă să întestește și copleșește pe un timp glasul oratorului). Noi dorim votul universal, adică pentru toți. (*Dumnezeu să vă ajute!*) Deputații noștri luptă pentru votul universal. (Strigăte clocotitoare: *Trăiască deputații noștri!* poporul aclamă furtunos pe deputați). Deputatul nostru Dr. Nicolae Oncu încă a fost printre ei (*Trăiască!* aclamații puternice). Invită pe deputat ca să ia cuvântul.

Discursul dlui dr. Nicolae Oncu.

Cu ivirea dlui Oncu la tribună se făcū liniște solemnă. Dl Oncu rosti apoi darea sa de seamă cu fața transpirată de căldura vorbelor ce spuneă într'un frumos avânt. Răsărit de prin aceste părți, întru fala ținutului, dl Oncu e stăpân pe inima poporului, care l-a ascultat cu luare aminte, subliniind adeseori cu isbucniri entusiaste pasagiile discursului său.

N'am cuvinte în desjuns să talmăcesc căldura inimei mele, fericirea ce mă stăpânește, când după vreme îndelungată vin iarăși între D-voastră iubiți alegători! Doream de mult să vin, dar supus de vârsta mea înaintată, împiedecat de boală abia acum mi-s'a împlinit acest dor. Gândul meu însă a fost nelncetat la voi. N'am încetat o clipă să mă gândesc la voi, să-mi amintesc de atmosfera asta înăbușită de suferințele voastre. Nu, căci până la cea din urmă a ei bătaie în inima asta va svâcnî puternic dragostea pentru voi iubiții mei, cari sunteți cei mai desmoșteniți copii a-i țării. N'am putut fi meru alături de ceilalți aleși ai voștri, câtă vreme mi-a îngăduit însă firea schimbătoare a vârstei, am fost în rând cu ei, am purtat împreună lupta sfântă pentru dreptățile noastre. Și până capul în sus îmi va sta nu voi încetă să lupt. Dacă soartea mi-a îngăduit numai o singură dată să-mi pot ridica glasul în casa țării și atunci am cerut toate dreptățile pe cari stăpânirea le ține zăvorite dinaintea noastră. Am arătat că în țara asta se aplică multe măsuri, și că cu cea mai mică dintre toate se măsură drepturile poporului românesc, deși noi dăm în măsură egală jertfele de sânge și avere pentru țară.

E atât de firesc să ceri dreptate, să ceri împlinirea poruncilor lui Dumnezeu, în a căror duh trebuie să se croiască legile, e atât de firesc și totuși pășirea noastră firească în casa țării potrivnicii noștri au socotit-o de îndrăzneală necumpătată, — ne-au hulit — și-au descărcat toată urgia urei lor asupra noastră. Ne-au aruncat vorbe grele, ne-au hulit de răsvrățitori și trădători de patrie. Cu toate că noi n'am cerut, decât ceea ce ni-se cuvine după legile lui Dumnezeu și legile țării. Noi n'am ținut să clătinăm țaria legilor, ci am năzuit să clădim temelii puternice țării din dragostea și solidaritatea tuturor popoarelor, ce nu poate răsări decât pe urma împărțirii lor deopotrivă atât din greutățile cât și din bunurile țării. Noi suntem deci cei mai buni cetățeni, cei mai credincioși fi ai țării ei. (Așai!) Țara care n'are la temelie dreptatea, e scrisă în

cartea pierzării. Și țara noastră nu o are. Din recunoașterea acestui rău organic pornește îndemnul nostru de a lupta și nădăjdum într'un viitor mai senin, ce trebuie să-l apropiem prin luptă. Vor răsări odată zorile libertății, pentru toate neamurile ce stăruie în întunec și egale vor fi toate înaintea unor legi drepte, cum egale sunt și înaintea lui Dumnezeu.

E vicleană și răufăcioasă învinuirea că noi trădăm patria, căci judecătoriiile nu ne-au dovedit încă cu nici un caz de tradare. Ni-se aduce însă învinuirea din perfidie și cu gânduri puse în slujba unor interese meschine. Nu trădăm noi țara, ci ei o tradoază când ațîță meșteșugit amărăciunea în sufletele neamurilor din țară. Noi luptăm pentru ea, pentru fericirea ei și nu vom încetă să luptăm, nu vom odihni până vom mai avea o suflare în pieptul nostru. Va trebui odată să izbândească dreptatea.

Nu suntem dușmani nimărui, poporul românesc n'a asuprit pe nimeni, el vrea la toți binele. Poporul român tocmai fiindcă e de o bunătate nemărginită, e de-o răbdurie fără de seamă. Dar toate au un sfârșit, răbdarea poporului românesc încă a ajuns la marginea extremă.

De veacuri lungi noi întârziem în întuneric, dar nu din vina noastră, ci iarăși din vina lor. A lor este răspunderea mare înaintea lui Dumnezeu pentru soarta acestui popor fără de noroc, căci au folosit puterea statului întru slăbirea noastră. Abia ce-am scuturat jugul sclăviei și am fost înjugăți la o soartă tot pe atât de amară. Dar vor trece zilele rele, zilele de urgie, cum trec vijeliile peste țării și va răsări libertatea, pacea ca un soare mareț pe orizontul țării noastre.

Declarăm că voim să trăim și noi ca frați adevărați și buni cu celelalte popoare din țară și nu primim să fim tratați ca frați mașteri.

Nici-odată românul nu s'a dat înapoi dela jertfe de bani și de sânge. Dar după cum purtăm toate greutățile statului, cerem să luăm parte în aceiaș măsură la bunătățile lui, la puterea lui în parlament, în comitat și în comună, căci aceasta ar fi cu dreptate.

Dar să vedem cum s'a întâmplă în viață? În comitatul nostru în toate funcțiile sunt așezați maghiari. Măine-poimâne ne vom trezi că ne vor aduce până și plăieși unguri de pe pusta Hortóbágy, numai spre a nu pune pe români. Cerem ca la tribunal, la judecătorii, la comitat, la comună să fie puși oameni de-ai noștri, români.

Iată avem legea naționalităților dela anul 1868 care îndatorează statul ca să ne facă școale în limba noastră. Dar ce vedem? De 40 de ani de când legea e în ființă, guvernul nu ne-a făcut nici o singură școală, încât trebuie să ne susținem singuri școalele noastre din banii noștri iar statul din banii ce-i plătim ridică pretutindeni școale ungurești, încât banii noștri să cheltuiască pentru școale străine (*Voci: Așa-i, Vrea să ne maghiarizeze!*)

Dacă vom cerceta viața intelectuală ce ducem, găsim că de când cu noua constituție ungurească nu ne-am ridicat nici o instituție culturală. Mai mult chiar în Arad am voit să facem o societate pentru a ajuta cu banii noștri pe copiii români cari vin la școale și la meșteșuguri, dar guvernul nu a dat învoială. Este asta cu dreptate, fraților? (*Nu-i dreptate!*)

Statul împărțese ajutoare numai pentru teatre, școale și așezăminte ungurești, iar noi nu primim nici un ajutor.

Iată și acțiunea săcuiască. Se cheltuiesc milioane pentru a ajuta pe săcui. Noi nu suntem în contra, ca să se ajute cei asupriți și năcăjiți, dar să se ajute deopotrivă toți.

Când vedem acest popor sărac, acest pământ neroditor și sărăcia aceasta, vrem să avem parte de aceleaș drepturi ca și săcuii.

Legea lui Apponyi.

Nimic nu arată mai bine mărșevenia cărmuitorilor ca legea școlară, înfăptuită de ministrul Apponyi. Deși trebuie să ne supunem sorții, fiind prea slabi pentru a răsturna o lege, nu vom renunța la dreptul de a o critica. Pe vremea când s'a adus, noi ne-am împotrivit din răspuneri. Am declarat, că n'avem nimic în contra im-bei ungurești, — învețe-o cine vrea, de bună voie, — dar nu ne-o împeie cu de-a safa. Dispozițiile acestei legi sunt atât de absurde sub raportul principiilor didactice, încât constituiesc o rușne pentru un stat ce se numește pe sine civilizat. Oratorul arată pe larg barbaria legii șco-

Jare — nonsenzurile ce cuprinde. Copiii noștri vor lupta de aci înainte cu două greutate, deși instrucția elementară modernă a dovedit că abia pot învinge una singură: agonisirea cunoștințelor elementare în limba maternă. E curată tortură cea ce pregătește legea pentru școlile noastre, când pretinde dela copii să-și însușească limba ungurească în școlile elementare.

Tinta ei e maghiarizarea cu orice preț. Nu-și vor ajunge însă scopul, căci e utopie, o nălucă, un vis deșert și zădarnic se vor frământa cercând s o intruchipeze, căci strădanile lor nebune se vor sparge de țara legilor firii. Toate neamurile sămănate de Dumnazeu pe fața pământului sunt stăpânite de aceleași legi eterne și noi cerem ca și legile omenești să se făurească mănecând din respectarea legilor acestora. Puține sunt drepturile câte ne-au mai lăsat, dar nici acest puțin nu ni-l respectă că mulțorii.

Lupta pentru votul universal.

Intre punctele cardinale ale programului nostru național din 1881 e înscris votul universal, egal și secret, — dovadă că partidul național de pe acele vremi a înțeles însemnătatea acestui desiderat al popoarelor. Noi am fost persecutați pentru acest program. De-atunci însă și până azi s'au mai desțelenit mințile și lumea s'a convins mult că popoarele nu se mai pot cărmui după legile bătrâne. Noi deja la 1881 ne-am luptat să le facem maselor parte la conducerea destinului țării. Azi, nu e departe vremea până să se mijlocească acest postulat. Insuși M. Sa împăratul a înțeles glasul timpului și i-a dat guvernului actual, prin pact, sarcina să introducă votul universal. Bolerii însă nu dau bucurii pâinea din mână: ei vreau să stăpânească veci de veci. Dar asemenea sarcini cer asemenea drepturi. Oratorul vorbește despre proiectul intenționat de guvern. Un conte ungar va avea de 30 de ori mai multe voturi decât un biet de țaran român, deși celor slabi s'ar cuveni voturi mai multe. Vom lupta până la cea din urmă răsufare împotriva falsificării celui mai sfânt drept, pe care vreau să-l trecă sub mantia supremației maghiare. Numai prin aceea îndreptățire, prin cinste, muncă, hărnicie va înflori țara — iar nu despoind pe unii și îngrămădind pe alții cu legi.

Socotim că-i cu dreptate ca să se recunoască drepturile fiecărui popor și să înțele toate luptele dintre popoarele și clasele țării. Cerem democratizarea țării să încete oligarhia și domnia unui popor peste alt popor și a unei clase peste altă clasă.

Nu pot să stăruiesc prea mult asupra acestor lucruri, fraților, deși s'ar putea spune încă multe, dar eu cred că mă pricepeți, îmi pricepeți gândurile și sunteți de un gând cu mine și cu noi, cu toții. (Așa-i, așa-i!)

Să nu credeți, fraților, că suferim noi numai, căci suferă și poporul unguresc. Suntem cu toții asupriți și greutatea au crescut cu sute de milioane de când e acest guvern fără ca să fi crescut drepturile și bucuriile noastre.

Vă mulțămesc, fraților, că mi-ați dat prilejul ca să vă pot vedea și vorbi și mulțămesc lui Dumnezeu că mi-a dat putere să vin în mijlocul Dv. Incheiu cu nădejde în Dumnezeu că el nu ne va părăsi și că poporul nostru prin puterea sa va învinge toate greutatețile și va trebui să dobândească o soartă mai bună.

În sfârșit dau un sfat poporului din aceste plaiuri pe cari am crescut, peste cari am trecut și eu de atâtea ori, să lasă vițiile, băutura și păcatele și vă urez tot binele și sănătatea. (Trăiască! Oratorul este aclamat și i-se fac ovațiuni lungi și călduroase.)

Discursul dlui Vasile Goldiș.

Cu nemărginită bucurie am venit în mijlocul vostru — zice dl Goldiș — ca să însoțesc pe acest fruntaș al nostru, al tuturor, pe bărbatul acesta îmbătrânit în muncă cinstită pentru neam, — când după o lungă boală vine să vă vadă față în față. Câtă vreme trăiește între noi: ne este isvor nescăpat de pilde cum trebuie să luptăm.

Dl Goldiș povestește apoi luptele noastre naționale, fază de fază, lămurindu-le la lumina istoriei. Într'un discurs admirabil ca dialectică, vervă și claritate, cu o risipă de pilde intuitive, de figuri potrivite priceperii poporului, d-sa ține în cordată atențiunea celor de față peste o oră, stoarce proteste furtunoase, enuziazmează și pro-

voacă la restimpuri ilaritate prin iscusitele dsale parafrazări ce lămuresc și mai mult poporul. Când vorbind despre paragraful vicleni ai actualei legi electorale, — paragraful referitor la cheltuielile constituționale — freamătul hohotelor stărnite nu mai înceta, pretorul Schauer în cazna lui neputincioasă a săvârșit nesocotința să întrerupă:

flețire. S'a trimis și o telegramă de omajii M. Sale împăratului.

De încheiere părintele protopop, Lazar, îndeamnă poporul să se împrăștie în liniște, ducând în sulletele lor învățăturile culese în această zi măreață.

Banchetul, petrecerea.

Oaspeții, cari au format suita deputaților, au fost poftiți mai de multe ori în decursul zilei la masa ospitalieră a dlui Dr. Teodor Pap și a stimatei familii Moldovan.

La orele 3 p. m. a fost banchet, rostindu-se mai multe toasturi înfiăcărare.

Seara, petrecerea meseriașilor din loc. Cântece, joc și copile frumoase. Veselia românească a încins la un loc pe toți cărturarii și meseriașii din Hălmaș. Dl Oncu a ținut să dea cinstea cuvenită societății din loc, fiind de față la petrecere e până câtră miezul nopții, când apoi s'a depărtat între aciașiile întregii sale.

De peste săptămână.

— **La temniță.** Cu ziua de 1 Noembrie a. c. dl dr. Ioan Lupșă va ieși din temnița dela Seghedin, unde și-a făcut osânda de 3 luni. Dl procuror s'a îngrijit însă ca locul d-sale să nu rămână vacant nici o singură zi. Pe aceeași zi părintele Ioan Nicorescu din Curtici, osândit pentru »afățare electorală«, a fost chemat să-și facă stagiul de agitator la sanatoriul politic din Seghedin. Prin înțeleapta prevedere a obladuitorilor noștri și acest lăcaș de pocăință își are economia sa bine raționată de »întrate și ieșite«, pentruca circulația să nu sufere o stagnare și pentruca activele să covârșescă întotdeauna pasivele, ca în orice instituțiune publică cu rânduială și menită să slujească binele obștesc...

— **Inmormântare.** Azi la orele 10 s'a făcut înmormântarea doamnei Minerva Boțoc născ. Ceonța. Actul funebrel a săvârșit P. C. Sa arhimandritul Aug. Hamzea, azistat de protopopul V. Beleş, preoții G. Bodea, V. Olariu, Tr. Vațian, I. Dascăl, Vesalon, arhidiaconul dr. I. Suci, diaconii C. Lazar și N. Mihulin. Cântecurile funebrale le-a executat corul seminarial, în chip înduioșător. Predica a rostit-o P. C. Sa arh. Hamzea. Intreg publicul românesc aradan a azistat la acest act funebru.

Dela casa mortuară convoiul s'a îndreptat spre catedrală unde s'a oficiat prohodul.

Toți cei prezenți au rămas profund emoționați de tragicul sfârșit al unei tinere soții și mai ales de soarta crudă ce l-a ajuns pe soțul în jale, care după o atât de scurtă viață conjugală rămâne văduv, având să se mângăie însă cu un copil și cu durerea cu care iau parte la această pierdere toate rudeniile, cunoscuții și amicii familiei în doliu.

Trimitem celor îndurerăți condoleanțele noastre profund simțite.

— **Procesul dnei Ana Vlad.** — »Luptă« scrie — Dupăcum se știe dna Anuța Vlad soția dlui deputat Dr. Aurel Vlad, a fost condamnată de câtră tribunalul din Deva la 1 lună de zile închisoare de stat și 800 coroane amendă, pentrucă la examenul școlii confesionale din Bobâlna ar fi »agitată« în contra limbei ungurești. În contra acestei sentințe apărătorul dnei Vlad a

înaintat recurs de nulitate. Acest recurs se va petrece la 5 Noembrie nou la tabla regesă din Cluj.

— **Protestări în contra Austro-Ungariei.** »Doljul« din Craiova, care născos azî, aduce știrea, că cetățenii craioveni vor aranja și ei un impozant meeting în care vor protesta împotriva politicii Austro-Ungariei.

— **Ministerul afacerilor străine.** Prin decretul regal cu Nr. 2835 din 8/21 Oct. 1908, asupra raportului și în urma propunerii dlui ministru al afacerilor străine, dnul Nicolae M. ministru plenipotențiar clasa II, actual agent diplomatic și consul general al României la St. este transferat, pe ziua de 1 Octomvrie 1908, postul de trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al Mălestății Sale Regelui pe lângă Sa împăratul Austriei, Rege Apostolic al Ungariei, în locul dlui Alexandru Em. Lahovary, transferat la Paris.

— **Știre literară.** — »Drapelul« scrie: — editura librăriei Coloman Nemes din Lugoj a apărut un elegant volum de 206 pagini 8° datu colaboratorului nostru Mihail Gașpar sub titlu »În vraja trecutului«, conținând povești și scene din vremile de mărire și vitejie ale părinților strămoșilor noștri. Sunt pagini scrise cu mult căldură și iubire pentru zilele apuse, din acele momente însuflețitoare, invocând imagini scumpe fiecărei inimi românești. O lectură ușoară, plăcută și însuflețitoare, vrednică ca să ajungă în mâna tuturor iubitorilor de limbă românească, tineri și bătrâni. Despre individualitatea literară a dlui Gașpar n'avem multe date de cetitorilor noștri, cari îl cunosc și apreciază de mult din foia ziarului nostru, unde și-a început cariera literară, făcând mari progrese. Un admirator al trecutului, mai ales al vremii lui Stefan-vel-Mare, în cari s'a adâncit și din cu ajutorul fantaziei sale creatoare a plămădit scene și dat viață la întâmplări, relinviând în teia ochilor noștri zile frumoase de luptă și cească izvorită din cea mai curată dragoste pentru neam și moșie. Recomandăm cetitorilor noștri acest volum, artistic executat, care poate fi ca o podoașă a producției literare dela noi. Prețul volumului e 2 cor., și se poate comanda direct dela librăria editoare, ori prin redacțiunea noastră.

— **Biblioteca românească enciclopedică Socec** își propune să fie pe lângă o enciclopedie românească, atât poporană, cât și culturală cu caracter științific, artistic și istoric, și o bibliotecă literară universală, care să cuprindă, pe lângă operele clasicele noștri; pe lângă lucrările valoroase din mișcarea literară actuală, și cap d'operele mai însemnate din toate timpurile și pe toate terenurile din literaturile străine, atât ediții prescurtate, însoțite întotdeauna de note analize critice și istorice.

»Biblioteca românească« va fi împărțită în multe subdiviziuni: »Biblioteca culturală«, »Biblioteca distractivă«, »Biblioteca uzuală«, »Biblioteca tinerimii« și »Biblioteca didactică«.

— **Prizonierii unei biserici.** O întâmplare curioasă a avut loc în orașelul Toul-Ernou în Franța. Pela orele 12 din noaptea clopotul bisericii începu să sune. Locuitorii deșteptați și somn se alarmează, neștiind ce s'a întâmplat. Autoritățile se strâng în grabă și împreună cu preotul se duc să descindă și să cerceteze serica.

Ce se întâmplase? Doi soldați de artilerie seseră închiși din nebăgare de seamă în biserică de cu ziua, și ne mai putând rămâne prizonieri dădeau de veste să-i scoată de acolo.

Deschiderea sesiunii Sf. Sinod. După necă s'a deschis sesiunea ordinară a Sf. Sinod în București.

La orele 10 dimineața s'a oficiat un serviciu religios la Mitropolie, după care membrii Sf. Sinod s'au dus în localul din strada Sapientiei.

D. V. G. Morțun, ministru ad-interim al telor și instrucțiunii publice, a dat către Majestății sale regal de deschiderea sesiunii.

La solemnitate a asistat înalțul Prelaț și dl Gârboviceanu, administratorul Casei biserice.

În urmă Sf. Sinod va începe lucrările sale prezidențiale I. P. S. S. Mitropolitul Primat.

Griza orientală.

Cererile Turciei.

La ambasada turcă din Berlin s'a răspuns ziarului »Berliner Tageblatt« că Turcia cere în mod vădit participarea Bulgariei la plata datoriei puse și continuarea plății tributului Rumeliei. Cererile de fier orientale, nu se va predă Bulgaria de cât de către Turci, după o înțelegere între guvernul otoman și compania interesată. Bulgaria va plăti și suma pentru care compania va plăti pe seama Turciei și porțiunea de cale ferată dintre Constantinopole și granița Rumeliei.

Turcia mai cere garanții pentru menținerea statu quo în Macedonia și ca consecință, schimbarea titlului de »Țar al Bulgarilor« în »Țar al Bulgariei« pentru suveranul bulgar.

Austriei, guvernul otoman îi cere să părăsească mediul sandjaciului Novi-Bazar și garantarea granițelor sale în privința unei agresiuni din partea Serbiei sau a Muntenegrului. Austria să și ia în considerare de-a subscrie o parte din apropiatul împrumut turcesc și participarea Austriei într-o măsură cotativă la plata datoriei turcești actuale.

Guvernul otoman nu poate spera acoperirea împrumutului, numai în Anglia și e silit să facă acest împrumut din cauza complectei reorganizări a armatei.

Turcia mai cere ca compensațiuni, desființarea populațiilor și a blourilor de poștă străine și garantarea statului quo în Creta și insula Sa-

los. În schimb creștinii din Macedonia și Rumelia să fi puși pe picior de egalitate cu otomanii.

Rusia și atitudinea Germaniei.

»Novoie Vremia« publică un articol violent în privința atitudinii Germaniei, în chestiunea balcanică, în care zice că politica Germaniei e înțeleasă în sensul alunecării Turciei, pe o cale sigură.

Datoria Rusiei va fi să sprijine întrebându-se asupra influenței ei morale — pacea și dreptele cerute ale Turciei.

Germania a pus la dispoziția Austriei tot aparatul său diplomatic și chiar armata, cum făcuse în trecut — sprijinind pe președintele Krüger, care își va da seama, că trebuie să sprijine alte interese decât pe acelea ale casei de Habsburg, în mod exclusiv și va veni asupra atitudinii ei, cum o făcuse și cu ocazia evenimentelor din Africa de sud.

Rusia de acord cu Germania.

Un comunicat, dat în urma convorbirilor ce au avut loc între principele de Bülow, dl de Saven și dl Iswolski zice:

»Guvernul german n'a făcut nici o obiecțiune în principiu contra unei conferințe«. Guvernele Germaniei și Rusiei sunt de acord spre a recunoaște că o conferință nu este cu putință decât atunci când un acord complect prealabil va fi ajuns între toate puterile semnatare.

În ceea ce privește programul conferinței, guvernul german nu poate adopta propunerile care ar avea ca scop Austro-Ungaria ar ridică obiecțiuni. Acest punct ar face obiectul unor negocieri ulterioare. În general însă, un acord a putut fi stabilit cu privire la alte puncte ale proiectului și acesta ca un rezultat al precedentelor conferințe ca de dl Iswolski, în special în ceea ce privește propunerile făcute în interesul Turciei.

Ambele guverne se vor sili să obțină o soluție pașnică și dreaptă a dificultăților actuale.

În jurul conferinței.

Un raport trimis din Berlin »Gazetei de Polonia« repetă cari sunt liniile de direcțiune ale acțiunilor competente din Germania în ce privește conferința. Germania participă sub oarecare condițiuni: Mai întâiu sunt condiția ca și Austria să ia parte de oarece fără Austria conferința este nepuțință. Tot așa Bismark a declarat odinioară că nu va fi congres la Berlin dacă Anglia nu arevă să ia parte. De altă parte Germania ia parte numai dacă înainte de conferință toate puterile sunt de acord asupra tuturor punctelor programului. Trebuie să fie siguranță că conferința nu va lua deciziuni prejudiciabile Turciei. Atitudinea amicală a Germaniei față de Austro-

Ungaria exclude firește ca Germania să poată exercita o presiune oarecare asupra Austro-Ungariei nici cu ocaziunea discutării programului conferinței nici cu ocaziunea discutării despăgubirii teritoriale cerută de către Serbia și Muntenegrul cari pot să nu fie acceptate din cauza unei noi despăgubiri a Turciei, ceea ce în mod absolut trebuie evitat.

Un comunicat englez.

Un comunicat al ministerului de externe către presa engleză zice că informațiunile presei austriace după cari întreruperea negocierilor directe între Turcia și Austria ar fi datorite sfaturilor și influenței Angliei sunt nejustificate. În tot timpul acestor negocieri guvernul britanic nu a încetat de a gândi că un aranjament direct turco-austriac dacă ar fi satisfăcător pentru Turcia ar ușura regularizarea acestei afaceri și că rămăne ca Turcia să declare dacă propunerile ce i se făceau erau acceptabile deoarece dânsa este cel mai bun judecător al propriilor sale interese. Anglia a făcut cunoscut Turciei acest mod de a vedea de îndată ce Turcia a informat pe Anglia că Austria refuză să primească conferința fără de a fi prealabilul acord direct cu Turcia în privința Bosniei.

Moștenitorul Serbiei la Petersburg.

Ministrul Serbiei la Petersburg, dl Popovici s'a dus să întâmpine la frontieră pe principele moștenitor al Serbiei.

Țarul va primi astăzi în audiență pe trimisul special al Muntenegrului, dl Mișkovići.

Alianța sârbo-muntenegreană.

După ziarul »Stampa« regele Serbiei ar fi iscălit ieri alianța sârbo-muntenegreană stipulând o acțiune comună în caz de război.

NOUTĂȚI.

ARAD, 29 Octomvrie n. 1908.

— **Plecarea M. Sale.** M. Sa va pleca încurând la Viena pe loc după ce a stat două luni în Pesta. Astăzi Joi a dat M. Sa ultima audiență generală și în 4 Nov. va primi în Viena pe Gochen marele ambasador englez care-l va preda scrisoarea de rechemare.

— **Alegeri.** Azi s'a făcut alegerile de deputați clericali în congresul național pe teritoriul diecezei Aradului.

În cercul Arad-Radna s'a ales *unanim* P. C. Sa părintele protosincol R. Ciorogariu. Alegerea a fost condusă de asesorul referent G. Popovici și a decurs în deplină ordine și înțelegere.

— **Alegerile congresuale și sinodale se vor face curând și în dieceza Aradului.** Amicii noștri, încercați în lupte îndelungate, vor ști și de astădată cui să dea voturile, alegând și pe viitor pe bărbații cari prin trecutul lor au dat dovezi de alipire pentru biserică și în vremuri de grea cumpănă au stat ca o stâncă, neclintiți, strânși uniți, formând o majoritate pe care nimeni n'a putut s'o slăbească.

Ca să se poată desăvârși munca începută, e de dorit ca gruparea din trecut să fie întărită și în viitor, căci sunt încă multe lupte de purtat. Să se lucreze deci pe toată linia pentru alegerea celor încercați deja în lupte. Iar față de cei cari umblă să pescuiască în apă tulbure, cari se conduc de patimi, adesea josnice, amicii noștri să stea strânși uniți alegând pe toți cari la atâtea prilejuri s'au arătat vrednici de încrederea poporului.

— **Prânz delegațional la Curte.** Eri s'a dat întâiu prânz delegațional la curte, luând parte peste 80 de delegați. M. Sa a distins pe mai mulți înși agrându-i, între alții și pe P. S. S. episcopul Lugojului V. Hossu. M. Sa s'a ferit să atingă chestiuni politice.

— **Scrisoarea lui Fallières către M. Sa.** Ambasadorul Francei la Viena, Filip Grozier a avut ieri o audiență la M. Sa Francisc Iosif. Ambasadorul cu ocazia aceasta a predat regelui o scrisoare a lui Fallières, președintele republicii franceze. După cum e informat »Budapesti Tudositó«, această scrisoare a lui Fallières e scrisă în terminii cei mai calzi. E un document în scris, nu numai despre aceea că Franca ia la cunoștință politica Austro-Ungariei în Bosnia, ci cu o cale adevărește și aceea că Franca va sprijini pe Austro-Ungaria în nispunțele ei pentru susținerea păcii. După cum e informat biroul de telegraf maghiar, Fallières în primul rând își exprimă în aceea scrisoare mulțumirile sale pentru notificarea anexării Bosniei, și e în termeni foarte cordiali. În scrisoare mai declară că guvernul republicii franceze, având în vedere interesele generale ale Europei și menținerea păcii, din partea ei va face tot posibilul pentru buna înțelegere și va fi condusă de cele mai calde simpatii, de care e pătruns atât guvernul din Viena cât și cel din Paris. După audiența care a ținut mai mult de un sfert de oră ambasadorul a făcut o vizită la ministrul de externe contele Aehrenthal. Cei doi diplomați au pertractat împreună mai mult de o oră. Marele ambasador Grozier după prânz a făcut mai multe vizite însoțit de consulul francez din Budapesta vicecomtele Fontenay. A făcut o vizită mai lungă la ministrul de comerț Kossuth Ferencz. A vizitat și pe ministrul prezident Wekerle, care însă pe timpul acela era la prânz de curte. A mai vizitat pe ministrul de interne Andrassy.

— **Căderea lui Andrassy.** Ziarul budapestan »A Polgár« aduce știrea că o criză ministerială este în ajun de a izbucni, din cauza reformei electorale. Contele Andrassy va fi silit să demisioneze!

Bine ar fi!...

— **Luptele dintre cehi și nemți în Bohemia.** Dupa ajurnarea dietei provinciale din Praga strazile capitalei cehe sunt teatru zilnic al unor lupte violente între nemți și cehi. Incăierările zilnice au luat un caracter atât de primejdios pentru siguranța și liniștea cetățenilor, încât autoritățile au cerut intervenția armatei, iar guvernul intenționează să proclame starea extraordinară pentru a preveni agravarea situației.

Starea spiritelor e agitată la culme. Nemții se plâng că poliția fraternizează cu cehii, ceea ce s'a dovedit de repetateori în decursul manifestațiilor de stradă. Deputatul Kasper a cerut telegrafic dela primul-ministru Beck apărare pentru nemți. O telegramă din Praga anunță că acolo au fost concentrați la 700 jandarmi din provincie. Consiliul comunal a afișat un apel, rugând pe cetățeni, fără deosebire de naționalitate, să concure pentru restabilirea ordinii.

Un moment semnificativ pentru sentimentele ce trezesc ciocnirile de stradă în sufletele nemților e, că la Budweis, unde ciocnirile au fost de asemenea violente, nemții au răspuns cehilor cari îi provocau cu cântece naționale cehești, cu faimosul »Wacht am Rhein«.

Luptele naționale în Austria deschid o perspectivă îngrijitoare pentru consolidarea ei. De câteori antagonismul de rasă răscolește patimile și ambițiile dintre nemți și cehi, în sufletele nemților se aprinde dorul unirii cu marea Germanie, conștiința unității naționale. Luptele acestea vor apropia fatal dismembrarea Austriei, căci imboldul lor răsare din eterna lege a selecțiunii, a individualizării naționale. Caracterul vehement ce iau dușmăniile dintre poloni și ruteni în Galizia, dintre italieni, sloveni și nemți în provinciile de Sud, arată că procesul descompunerii se accelerează mereu.

— **Cărți românești oprite.** Ministrul de instrucție contele Andrassy sub cuvânt de agitație contra statului maghiar a interzis intrarea în țară a cărților următoare: »Lupta pentru limba românească«, de N. Iorga, edată de tipografia »Minerva«; »Căllindarul sătenilor« apărut în Librăria Națională; »Ceva despre Ardealul românesc și viața culturală românească de astăzi«, de N. Iorga; »Omagiul de profund respect și înaltă admirațiune memoriei lui Ștefan cel mare«; »1848, zile revoluționare de Colescu«; »Amintiri din viața militară« apărută în Cernăuț de Temistocles Grun.

Primejdia-i risipită!

— **Viriștii români ai comitatului Sibiu** pe anul 1909 sunt următorii: Exel. Sa mitropolitul Ioan Meștanu, 4486 cor. Parieniu Cosma directorul »Albinei« (Sibiu) 3041 cor. Dr. Octavian Rusu avocat (Sibiu) 1720 cor. Nicolae Vidrighin proprietar (Rășinari) 1534 cor. Ioan B. Boiu paroh ort. (Sibiu) 945 cor. Ioan de Preda avocat (Sibiu) 938 coroane. Ioan Mihaiu hotelier (Sibiu) 854 coroane Alexandru Lebu proprietar (Sibiu) 840 cor. Petru Comșa comerciant (Săliște) 792 cor. Ioan G. Bozdoc proprietar (Veștem) 746 cor. Dr. Ioan Elekes medic (Sebeșul-săsesc) 666 cor. George Imbăruș inginer (Sibiu) 600 cor. și Ioan Drăgan notar public reg. (Sebeșul-săsesc) 572 cor.

— **O faptă vrednică de imitat.** »Sărcăiana« institut de credit și economii în Sărcăia (Făgăraș) s'a înscris între membrii pe viață ai »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« cu 200 cor. Totodată a adus laudabila hotărâre, ca toți membrii direcțiunii și funcționarii institutului să fie de obligați a se înscrie ca atari membrii, — întru cât nu sunt deja înscriși. — Fapta se laudă de sine.

— **Hoție fără păreche.** O hoție îndrăzneată și așa zicând fără păreche s'a întâmplat ieri, ziua la amiazi, în banca »Magyar Kereskedelmi Bank« din Pesta nouă.

În bancă erau: directorul, cinci funcționari și trei oameni cu afaceri. Deodată se deschide ușa și intră doi tînări înarmați cu pumnale și revolvere. Cel carl se aflau în bancă au înlemnit de frică și nu mai puteau zice nimic. Unul din hoși și-a îndreptat revolverul spre casar, strigând: »Deschide casa! Ceilalți să nu se miște! Celce se mișcă, va fi fiul morții!« Casarul îngrozit de frică s'a dus la casă și i-a dat 40.000 de coroane. Un funcționar, în timp ce hoșul a luat banii, făcând o mișcare caș cum ar voi să atace, la ce celalalt cu o detunătură de revolver îl trînti la pămînt, rîndu-l însă numai la mîna. După asta hoșii au ieșit afară, și închizînd toate ușile băncii s'au făcut nevăzuți. După ce funcționarii îngroziți de frică și-au mai venit în ori, au voit să telefoneze la poliție, dar spre mirarea lor, firele telefonului erau tăiate și așa abia într'un târziu dela o casă vecină au putut anunța poliția. Întreg aparatul poliției și detectivilor a fost pus în mișcare, dar hoșii își pierdură urmă. Poliția a avizat toate autoritățile din țară despre semnele hoșilor, dînd ordin pentru arestarea lor.

— **Nenorocirea dela Brănești.** »Viitorul« din București scrie: Comuna Brănești a fost ieri teatrul unui înfiorător spectacol. Cinci copii de săteni și anume Drăgan Anghel, Gh. Ioan, Gh. Tudor, Niculai Ivan și Dobre Tudor, din com. Brănești, în vîrstă ca dela 9 până la 14 ani, pe cînd pășteau vitele prin pădurea Cernice, au dat peste un proiectil, probabil provenit dela forturile din vecinătate. Cu ocaziunea manevrelor, se făcu exerciții de tir și dese ori proiectilele cari nu iau foc rămîn pe câmp îngropate în pămînt.

Curioși, copiii au desgroat proiectilul pe care vîzîndu-l găurit la capătul cel ascuțit, i-au dat foc cu un chibrit.

Proiectilul făcînd explozie a asvîrlit pe primii trei la o distanță de câțiva metri depărtare. Cadavrul unuia dintre ei a fost frînt între doi stejari iar capul aproape despărțit de corp. Unul din ceilalți doi cari rămăseseră rînit de moarte, își dete sfârșitul puțin după aceea, iar cel de al cincilea se alege numai cu picioarele sfărîmate. Starea lui nu inspiră nici o temere.

Iată cum povestește copilul nenorocirea:

Cîte și cinci păzeau vitele prin pădure. La un moment dat, unul dintre dînșii, vede îngropat în pămînt proiectilul, cum însă li se mai întîmplat să găsească prin pădure asemenea obuze, s'au apucat să-l desgroape și scormonindu-l în vîrf au răușit să scoată niște cărbuni (probabil larbă de pușcă). Curioși să vadă ce este înăuntru unul din ei a tras un chibrit, pentru a lumina în interiorul proiectilului. Totuși nu puteau desluși nimic, chibritul, însă arzînd până la degete, cel care-l ținea i-a dat drumul în praful de pușcă. Copilul, mărturisește că n'a mai

văzut de cât o lumină mare în fața ochilor și a dat să fugă înspăimîntat de detunătura proiectilului.

În urma acestei mari nenorociri s'a constatat că împiejurimile sunt pline de obuze și proiectile cari pot cauza mari nenorociri.

Autoritățile au luat măsuri pentru a strînge proiectilele cari se mai găsesc.

— **Rectificare.** La corespundența părintelui protopop gr. cat. Georgiu Muntean, publicată în Nr. »Tribunei« dela 23 Octomvrie a. c. n. sub titlul »Lucruri triste«, în care scrie, că frații gr. or. din loc în frunte cu preotul George Bălan, au votat contra cererii comunei bis. gr. cat. de a-și ridică o cruce de piatră în piața din fața bisericii sale, răspund, că reprezentanța comunală a încuviințat ridicarea numitei cruci, prin urmare informațiunile părintelui protopop gr. cat. nu sunt exate. Dl protopop să consulte protocolul luat în ședința dela 10 Octomvrie. G. Balan.

x **Leac sigur împotriva boalei de porci,** prețul unui pachet de încercare 36 de fil.

Fără căldură se poate face în timp de 5 minute romul cel mai bun materia pentru 1 l. 32 de fil. pentru un litru de cognac 40 de fil., un litru de rachiu 20 de fil. La fiecare flacon se alătură și modul de întrebuintare.

Cremă de lapte de ghiocel astăzi cel mai bun leac pentru curățitul pielii și a tenului, curăță fața de pistriu în timp de trei zile și o face albă și catifelată.

Văpșeaua de păr Neril. După o întrebuintare împrumută părului cea mai frumoasă culoare originală, bălaie, brunetă sau neagră.

Dulapuri pentru farmacii de casă, articole de agricultură în prețurile cele mai ieftine.

Toate de vânzare la **Fekete Mihály,** drogherie, Târgu-Murășului (Matosvásárhely, Széchenyi-tér).

x **Sticlărie, porcelanuri, lămpi și obiecte de lux** de argint de china se pot procura pe lângă prețuri fixe și de încredere la armazul lui Müller Somlyai, Kolozsvár Kossuth Lajos utca 4 sz., care e furnizorul mai multor institute, întreprinderi și corporațiuni. Candelabre de biserică, lămpi suspendate 2 și 50, 12 pahare de apă caldă late 72 cr. Vă rugăm să fiți atenți la firmă.

Felurimi.

Căsătoria lui Lamartine. După moartea d-nei Charles, amica și marea sa protecoare; Lamartine fî apucat de dorința de a pune capăt vagabondejului său sentimental, se hotărî să se însoare.

Pe vremea aceea el eră atașat pe lângă legătină din Monaco dar cum slujba ce ocupa nu eră retribuită se înțelege dela sine că trebuia să și cante o nevastă bogată. Leon Seche povestește în »Correspondanți« căsătoria lui Lamartine cam astfel: Femeia bogată, distinsă și... aproape frumoasă, care trebuia să devie soția lui Lamartine, fî d-ra Birch. Ei s'au văzut la Aix-les-Bains și se plăcură. Dsr Birch aveă un suflet artistic, îi plăceau versurile, avuse chiar un poet în familie — un unchiu — al cărui nume figurează pe zidurile Westminsterului în apropierea monumentului lui Shakespeare. Dînsa se înamoră numai decât de Lamartine care eră frumos ca un zeu tînăr și din ale cărni Meditațiuni cetise aceea asupra Săptămănei sfinte... Lamartine însă nu se gîndeă de loc la iubire ei la avantajile ce ar puteă rezulta pentru ei din această căsătorie. Poți să iubești de două ori? și care amorul cel de-al doilea nu e el umbra celui dintîi? Scriă el pe vremea aceea d-rei de Canonge; chiar și d-rei Birch nu încetă să-i spuie cât regretă pierderea femeii pe care a iubit-o atât de mult. Nu însă acest fel de a fi al poetului a împiedecat la început căsătoria lui cu d-ra Birch, care eră convinsă că mai de vreme sau mai tîrziu va luă în sufletul bărbatului ei locul d-nei Charles ci tatăl poetului care se opunea pe motiv că nora sa e protestantă. D-ra Birch a promis atunci că va trece la catolicism, dar iată că o altă piedecă se ivește, mama ei refuză de a da consimțimîntul

pentru că Lamartine e sărac, fără vre-o poziție sigură și pentru că nu se puteă împacă cu ideea că fiica sa să devie catolică.

Îmbirea învinge orice piedecă și d-ra Birch trecu în ascuns la catolicism putînd astfel să se mărite cu alesul inimei sale — care publică »Meditațiunile« devenise aproape celebru și în perspectiva unei cariere diplomatice strălucite aducînd astfel lui Lamartine frumoasa zestre de 250 000 lei. La aceasta căsătorie spunea Seche n'au asistat decât doi martori. Poetul a trăit în ricit căci a găsit în nevasta lui »vi tute, spirit iubire«.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 29 Octomvrie 1908

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grîn pe Oct. 1908 (100 klg.)	24 80	24 82
Săcară pe Oct.	20	20 02
Cucuruz pe Malu	15 10	15 12
Ovăs pe Oct.	17 08	17 10

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul

Grâu nou

De Tisa — — — —	23 K.	60—25 K.	10
Din comitatul Albel —	23	40—24	65
De Pesta — — — —	23	45—24	70
Bănățenesc — — — —	23	50—25	10
De Bacica — — — —	23	50—25	10
Săcară — — — —	19	70—19	85
Orzul de nutreț, cvallit. I.	16	05—16	20
» de cvallitatea II.	15	70—15	95
Ovăs de » I.	16	85—17	15
» » II.	16	35—16	65
Cucuruz vechiu — —	17	80—18	—

BIBLIOGRAFIE.

A eșit de subt tipar »Descănțele de d-goste« pentru feciori și fete, culese de Vărsăndan inv. și Petru Vărsăndan stud. Se poate căpăta dela ori care susnumiți 44 fileri bucata cu poșta cu tot. A se adresa în Szaturó u. p. Gurahonc.

— »Călimdarul Poporului« pe 1909, a apărut cu un cuprins eterat bogat. Acesta este anul XXIV al acestei Călimdar poporale. El cuprinde afară de partea calendaristică, novele (Trei pe de Crăciun, Gane: Petru Rareș), povești (Vălsămpărat, de Maria Cuntșan, Împăratul pești or poalese, două colinde, glume (și ilustrate) și economice etc. apoi *Ravașul*, istoricul analitic urmă. Sunt date toate târgurile din Ardeal și în naț, fără eroare. Călimdarul e împodobit cu multe portrete: Nic. Popoa, Porumbescu, Dr. ron E. Cristea, Dr. I. Stroia, apoi portretul Sale, a regelui Portugaliei, balonul lui Zeppelin.

Prețul este 40 fil., pe poșta 45 fil. Să se procura dela librăria »Foaiei Poporului«, Sibiu.

Poșta Redacției.

A. R. Dela tipografia »Neamul românesc«, Ienii de munte, România.

Poșta Administrației.

Dim. Perca, Pauliș. Am primit 3 cor. ca abonament până în 31 Decemvrie 1908.

Ilie Brădean, Pauliș. Am primit 5 cor. ca abonament până la 1 Ianuarie 1909.

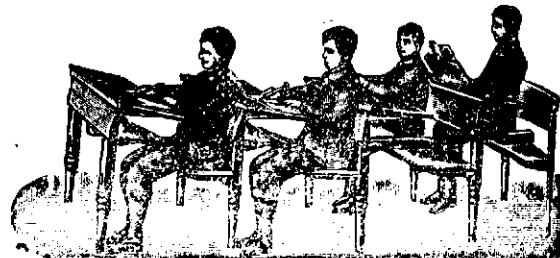
Dănilă Drăgan, T. Vacova. Am primit 4 cor. ca abonament până la finea anului 1908.

Redactor responsabil Constantin Savu.
Editor proprietar George Nichiu.

Bănci de școală
Mobile de școală
Mobilă modernă de biurouri
și fabricare de instrumente gimnastice.

Catalog de prețuri gratuit și porto franco.

Un candidat de advocat

...momentan aplicare, pe lângă codițiuni favorabile, în cancelaria avocatului

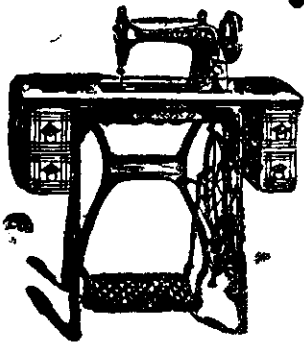
Dr. Emil Montia,

(Világos, com. Arad.) **Șiria.**

Anunț.

...In cancelaria notarială din Csúcs (com. Arad) poate afla aplicare un tînăr cu praxă bună de scrietor pe lângă un salariu anual de 800 cor. cuartir, încălzit și luminat. De după sârguință și încredere se va împărtași și din accidentii.

Doritorii de a ocupa acest post stabil să-și subștearnă momentan documentele de calificățiune, adresându-le cancelariei notariale sus amintite.

Ocazie extraordinară.

Mașini de cusut noi de tot, Singer cu braț înalt 27 fl. cu suveica în formă de roțiță 40 fl. cu 5 cutii și suveică de roțiță 50 fl. cu cinci cutii centralolint executată

perfect, fără șgomot 55 fl. centralolint fără șgomot, cu patru cutii, un decor frumos de odae 65 fl. se expediază dela Krausz Henrik, Budapest, IV., Veres Pálné-utca 40. földszint 5.

Correspondența mă rog să se facă în limba germană sau maghiară.

Expediez cu prețuri moderate tot felul de mașini industriale cu garanție de 5 ani.

Prețul cărnurilor

Am onoare a aduce la cunoștința on. publică că începând cu ziua de azi, am scăzut prețul al cărnurilor:

Carne de vită îngrășată:

1 kg. carne de vită îngrășată partea dinainte 48 cr. 1 kg. carne de vită îngrășată pentru supă 60 cr. 1 kg. carne de guliș 56—60 cr. 1 kg. carne de friptură, rosbraten pulpa de sus, pecie albă 68 cr.

Carne de vițel bătrân:

1 kg. carne de vițel bătrân, partea dinainte 48—52 cr. 1 kg. carne de vițel bătrân partea dinapoi 64—68 cr.

Carne de vițel tînăr:

1 kg. carne de vițel tînăr partea dinainte 68 cr. 1 kg. carne de vițel tînăr partea dinapoi 88 cr.

Carne de porc:

1 kg. carne de porc 72 cr. 1 kg. cotlete de porc 80 cr. 1 kg. untară curată topită 68 cr. 1 kg. slănină 70 cr.

Solicitând părtinirea onoratalui public sunt

cu deosebită stimă:

George Farkas

Arad, strada Forray, (în casa lui Kristyory). Lângă magazinul de bere a lui Deutsch.

A ieșit de sub tipar

Calendarul Național

pe anul comun 1909.

Intocmit de redacția foii »Libertatea«. Și e mai frumos și mai interesant ca anul trecut! Se poate deja cumpăra!

Are obișnuita parte calendaristică, bine îngrijită: O privire asupra statelor și orașelor mari din America, îndrumări pentru cei-ce au de lucru cu posta la America; arătarea prețului banilor din statele lumii: bani români, germani, englezi, americani, etc.

Iar ca parte literară:

In fruntea Calendarului un prea frumos chip: cum un sergent român aduce, în războiul din 1877, cel dintâi steag scump turcesc, zmulș dela păgâni pleacă la picioarele Domnului Carol I. E un steag cu bogăți ciucuri de aur, în vârf cu semi-luna (semnul eredinței la Turci, cum e la noi crucea. Mai departe să arată și chipul unui alt steag luat dela Turci, deslășurat, lăsând să se vadă bine scrisoarea turcescă de pe el. Iar în fața lui un steag biruitor al armatei române, a Regimentului 2 de Lănceri, rupt în acel război mare. E față în față flamura păgânătății biruite și flamura Românilor biruitori! — Tare interesant.

Mai departe găsiți: Descrierea Sarmisegetuzei și mapa (chipul) cum era zidită cetatea cea de tare alui decebal.

Apoi descrierea în vorbe și icoane a locurilor sfinte pe unde a umblat Mântuitorul nostru Christos, anume: Chipul Ierusalimului de azi și descrierea lui de pe vremea lui Isus, când avea peste 250.000 locuitori, fiind una din cele mai tari cetăți ale pământului și azi, când abea mai are ceva peste 30.000 locuitori. Arată chipul Grădinei Getsimanilor, în care a fost prins Isus, azi prefăcută în un prea frumos par; — biserica zidită la-asaupra Sfântului mormânt alui Christos, — cu descrieri interesante. — Chipul bunului episcop N. Popea, cel-ce prin moartea sa, s'a făcut renumitor, lăsând un pătrar de milion fundățiune pentru scopuri naționale-culturale. — Chipul unui brav cor din Bănat și a unei trupe de diletanți din Bănat, în port național; Chipul unei minunate biserici din România, — și zeci de alte chipuri din lumea mare, toate foarte interesante. E un Calendar Național, bogat, interesant și înălțător de suflete românești!

De oetit: poezii, nuvele, schițe, descrieri, glume și poezii populare, foarte draguțe. — E foarte potrivit a fi dat în mâinile întregului tineret, ca o carte de mare preț pentru înălțarea lui sufletească.

Prețul unui Calendar e numai 18 cr. (36 fil.) și 5 fil. pentru postă (porto) așadar 41 de fil. cu postă cu tot.

Cei-ce trimit banii înainte, capătă calendarele mult mai ieftine, ca cei-ce le cer spre a le plăti numai după-ce le-au vindut. Anume: cei-ce trimit banii pentru 5—10 calendare, le capătă cu numai 13 cr. (26 fil.) unul, francat, acasă. Pentru mai multe ca 10 se plătește numai cu 11 cr. (22 fil.) unul, — având însă a'și plăti însuși porto la scoaterea dela postă. Porto e și pentru 12—15 calendare, ca pentru 50! Cei-ce cer spre vnzare, cu legămîntul de a plăti după-ce le vînd, le capătă: Până la 10 ex. cu câte 15 cr. (30 fil.) unul; cei-ce iau dela 12 ex. în sus, le capătă cu 13 cr. (26 fileri) unul, având a-și plăti ei porto la scoaterea pachetului. Așadar cei ce trimit banii înainte, în ori-ce caz capătă cu câte 2 cr. (fil.) calendarul mai ieftin ca cei-ce l-au luat pe așteptare!

A. să scrie la Administrația foilor:

»Libertatea« și »Foaia Interesantă«, în Orăștie (Szászváros).

In tipografia diecezană din Arad str. Batthyányi Nr. 2.

au apărut și se află de vânzare

atât în numita tipografie cât și la:

Librăria arhidiecezană Sibiu.

Librăria I. Ciurcu Brașov.

Librăria A. Mureșan Brașov.

Librăria diecezană Caransebeș.

Librăria Nemes Kálmán. Lugos (Lugoj).

următoarele compozițiuni muzicale:

Cântări bisericesti pentru slujbe ocazionale din Molitvelnic (Evhologiu) ș. a., aranjate pe note de Trifon Lugojan, prof. de muzică și cântare. — Prețul 8 cor.

De ducă... Cor bărbătesc pe motiv popular de Trifon Lugojan. Prețul 1 coroană.

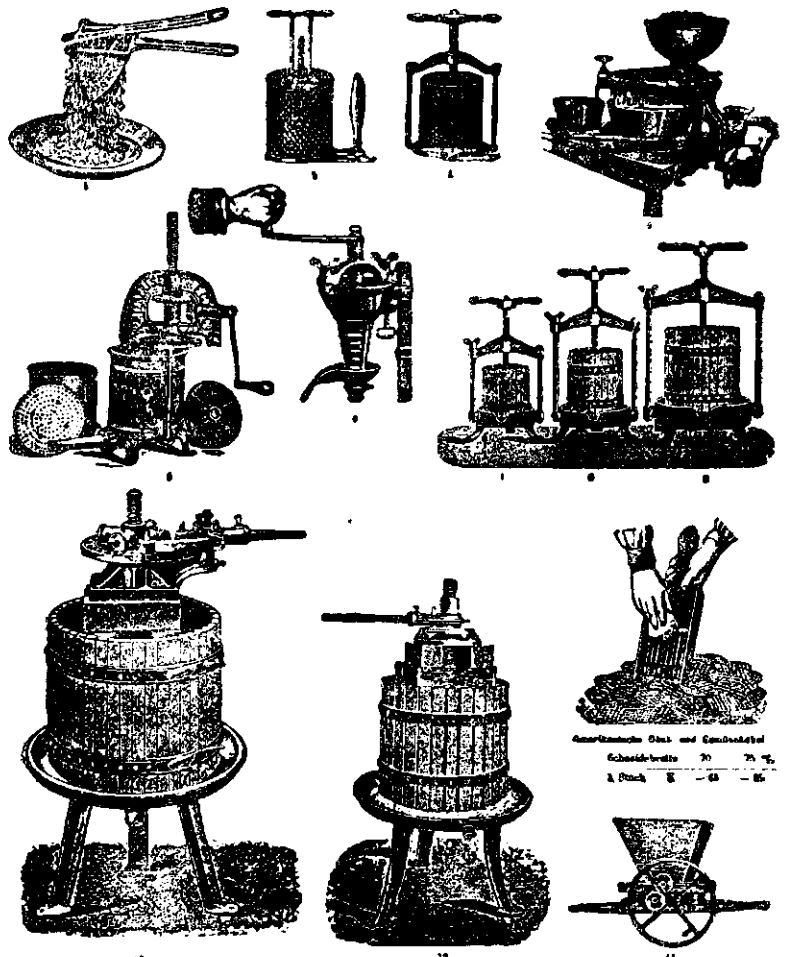
Negruța cor mixt cu soli de Ioan Vidu. — Prețul 1.50. Coasa Melodie populară. Prelucrare și arm. de I. Vidu. — 1 cor.

Logojana pentru o voce și pian de Ioan Vidu. — Prețul 1 cor. 50 fil.

Preste deal... Cor mixt cu soli compus pe motive din muzica populară română. De Ioan Vidu. Prețul 1 coroană 50 fileri.

CAROL F. JICKELI SIBIU ȘI ALBA IULIA

Depozitul cel mai bogat de:

Ich empfehle ganz besonders meine Pflanzmaschinen allerbeste Qualität. Man bestelle nur nach dem Namen Jickeli.

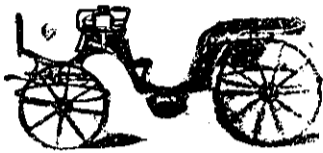
Anunț.

La Teodor Pêrv, din Ternova Nro. 15. (com. Arad) se află de vânzare tot felul de altoi de viță americană, verzi și uscate, cu și fără rădăcină.

Szeszák F. és Fia

fabrică de trăsuri aranjate cu electricitate
Kolozsvár, Malom-u. 12.

Mare magazin de trăsuri, care îndeștește
— ori-ce pretenții; atelier de reparare. —

Fabrică de calese asortată cu toate mașinile moderne tehnice.

În Cluj și jur e unica fabrică, în care se pregătește fiecare parte a trăsorii: fabricăm roate, facem lucruri de fierar, pielar și de lustruit sub îndrumarea mea personală, cu prețurile cele mai moderate. — Ținta noastră principală e: lucrare bună și solidă, dar ieftină. — Serviciu prompt. — Răspundem imediat comenzilor din provincie. — Recomandăm diversele părți de trăsură, care se vând; și numitele „mântuitoare de noroi” cu șezutul închis bine
Fondat în 1870. — Prețurent gratis.

Heinrich Kirst,

Antreprenor de zidirea morilor în

UJVERBÁSZ Nr. 159.

Ofere produsul mânilor sale pentru

mori sistem cilindric,

și primește

arangearea completă

==== a morilor. ====

după cel mai nou sistem Werner.

Șcripete de cilindre, mașine de gris, tarar, precum și orice montare a acestora tot după cel mai nou sistem.

Se primește și ori-ce reconstrucție cu prețuri ieftine și serviciu solid.

Ioan Philipovits

fabricant

de ornamente, steaguri hisericesti

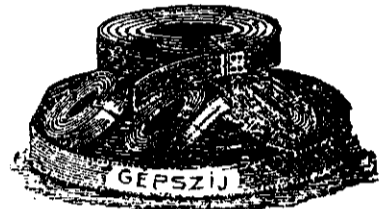
steaguri pentru reuniuni și baldahin

VERSECZ.

Gmeiner E.

fabrica de curele pentru mașini.
BRASSO.

Din cea mai bună piele de curele.

Mai multe feluri de curele de cusut și de legat în cea mai bună calitate.

Curele de mânat din prima calitate de piele.

Preț-curent și modele se trimit după dispoziția on. public.

Atenție!

Nou!

PAUL FILIP DIENER.

La trebuință de covoare nu întârzile nime a cerceta nou deschisa

Prăvălie specială de covoare

TIMIȘOARA-CETATE, STRADA MERCY (PALATUL ASIGURAȚIEI UNG.)

Mare alegere în covoare moderne de Smyrna veritabile

pentru salon, aranjări în odăi de durmit și mâncări.

Esportați uni în cele mai fine covoare de umblăt Velvet și Tournay.

Covoare de părete, naintea patului precum și asortiment mare în scurtuce huițătoare cu prețul depositului.

==== Covoare de umblăt ieftine în toată lățimea. ====

Procurări de covoare după modele și planuri se efectuează grabnic și cu multă îngrijire.

Prețuri ieftine!

Prețuri ieftine!